24ᴿᴰ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6557 — 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1907 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 5 ՐԷՃԷՊ 1325 — 14 AOUT 1907 — 24ᵐᵉ année № 6557

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղ.րշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրն.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرهولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՊՈՒՏՏԱ ԵՒ ՊՈՒՏՏԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ե.

Պուտտայի բարոյականը. — Անոր հիմնած վանականութիւնը. — Կուսանոցներ, պաշտամունք. — Պուտտայի կեանքին վերջին շրջանը և մահը. — Պուտտայականութեան տարածումը։

Պուտտայի բարոյական վարդապետութեան բովանդակութիւնը կը կազմեն իմաստութիւն և առաքինութիւն։ Արդէն յոյն առաջին փիլիսոփան՝ Սոկրատ՝ քարոզեց, գուցէ Պուտտայէն ազդուելով, թէ սօֆիա արէդէ էսդին = «իմաստութիւնը առաքինութիւն է», և ինչպէս մեծ բարոյագէտն Սոկրատ նոյնպէս և իր ուխղեբալոյս աշակերտն Պղատոն համոզուած էին և կ'ուսուցանէին որ իմաստունները առաքինութեան տիպար կ'ըլլան և մարդս երբեք գիտութեամբ չար չի գործեր և եթէ գործէ ալ, անգիտութեամբ գործելէն միշտ աւելի գերադասելի է, քանի որ չարին գիտակցութիւնը ունեցողը կրնայ զայն միշտ բարւոյն փոխել։ Սպինոզա ալ իր բարոյագիտութեան իբր հիմ ընդունեց հոգեկան զօրութիւնն ու ազնուամտութիւնը։ Պուտտա բարոյական դրութիւն մը պատրաստած էր իր անմիջական աշակերտներու համար։ Վանականը անձնիշխանութիւն պէտք է ունենայ և ինքնանաչութեամբ իր անձին կատարեալ տէրն ըլլայ և մանաւանդ իր սխալներուն ու մոլորութիւններուն նկատմամբ շատ զգոյշ և խիստ պէտք է ըլլայ։ Այսպիսի բացարձակ անձնիշխանութենէ մը ետքը միայն Պուտտային հետեւողները պիտի սկսին խորհրդածութեանց և առանձին առարկաներէն վերացումով և ընդհանուր գաղափարներ հանելով հետզհետէ նիւթական աշխարհէն բոլորովին պիտի անջատուին և ազրին գաղափարներու բնադաւառին մէջ, զուտ հոգեկան կեանք մը։ Սեփական զգացումներու և փափաքներու ոչնչացումով պուտտայականին զգացումը որ և է նիւթի և մարմնոյ հետ չի կապուիր և այս ճամբով ան կը հասնի կատարեալ անզգայութեան, ցաւի և հաճոյքի գիտակցութեան կատարեալ անհետացման և անգիտակցական ներքին [...]

[...] քին սափրեմամբ՝ այլ համոզումով հետեւին։ Պուտտայական վանականութեան ալ գըլխաւոր պայմանը ամուրիութիւնն էր, որովհետեւ, ըստ Պուտտայի, ամուսնու-[...]

[...] բալի սափրիչ մըն էր և Պուտտայականութեան ամենէն նշանաւոր ներկայացուցիչը դարձաւ։ Նոյն իսկ աւազակի մը վանական ըլլալու հրաւէր կարդաց Պուտտա, և երբ իր կեանքի վերջին օրերուն Վիզալի քաղաքէն վտահամբաւ կին մը զայն իր քաղաքը հրաւիրեց, Պուտտա ընդունեց այդ հրաւէրը, առանց իր հաւատացեալներուն գայթակղութիւն պատճառելու։

ՏՕՔԹ. Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Խաղողին բազմակողմանի օգտակարութիւնը. — Ձմեռուան համար թարմ խաղող պահելու գործնական եղանակը։

Պտուղներուն ամենէն յարգին, ամենէն օգտակարը ապահովաբար խաղողն է, զոր եկեղեցին ալ կ'օրհնէ ամէն տարի, մասնաւոր արարողութեամբ. չկայ պտուղ [...]

[...] ըէն ըմպելիքներ են և ո՛չ թէ դեղեր, ինչպէս կը կարծեն ոմանք չափազանց միամտութեամբ։

Ուրիշ առթի թողլով գինեգործութեան վերաբերեալ խնդիրները, այս անգամ կ'ուզենք մասնաւորել մեր այսօրուան Աւետիսը, խաղողը իր բնական վիճակին մէջ պահելու արհեստին վրայ որ կրնայ շահու կարեւոր աղբիւր մը ապահովել մեր հասարակութեան։

Նախ ըսենք որ դժուարին և ծախս չէ այս արհեստը. խնդրոյն ամենէն կարեւորը, խնամութենէ բոլորովին զերծ և դէպ ի հիւսիս նայող սենեակ մը ունենալն է. այդ սենեակը պէտք է ըլլայ քիչ շատ լուսաւոր. ձմեռուան մէջ ջերմաչափը 2-3 աստիճանէն վեր ելլելու [...]

(*) Եւրոպայի մէջ որթատունկեր ուներաւ այգեստանները այժմ ամբողջովին ամերիկեան որթատունկերով վերահաստատուած ըլլալով, այդ արհեստը կորսնցուց այլ եւս իր երբեմնի կարեւորութիւնը։

[...] ալ ոստ գտնուելու է. մէկ ոստի վրայ երկու ողկոյզ թողուլ կարելի է. այս պարագային մէջ, ոստին երկայնութիւնը 35-40 հար.մեթր ըլլալու է. եթէ մէկ ողկոյզ միայն կայ, 25—30 հար.մեթրը բաւական է։

10.— Խաղողը կտրած օրերնիս ջրով լեցուն շիշերու մէջ մխրճելու է, ողկոյզներուն որթատունկին վրայ նախապէս ունեցած ուղղութիւնը պահելով և իւրաքանչիւր շիշի յատկացնելով մէկ ոստ, որուն վրայ 1-2 ողկոյզ կրնայ գտնուիլ, ինչպէս տեսանք։

Այս տասնաքանեայ պատուիրանքը կէտ առ կէտ գործադրելու է. յաջողութեան էական պայմանն է աս։ Երբ 1 կամ 2 ողկոյզ կրող այս ոստերը մաքուր ջրով լեցուն շիշերուն մէջ, ատոնք բնականաբար կը ծռին, որով ողկոյզները շիշերուն չեն դպչիր. այս գործողութիւնը կարեւոր է, հակառակ պարագային մէջ՝ ողկոյզները կրնան փտիլ։ Խաղողի պահպանու-[...]

[...] յանայ. լաւ կ'ըլլայ եթէ յատակը քարով ծածկուած և կամ չիմէնթոյով ծեփուած ըլլայ։ Այս պայմաններուն տակ պահուած խաղողը կրնայ ամբողջ ձմեռը անցընել, առանց փտելու, բաւական է որ մուկերու այցելութեանց առջի չորուի։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑԸ

Բ.

Այս խիստ փայլուն ու յաջող արդիւնաւոր բաւական երկար շրջանէն վերջ՝ երբ Տիկին Մերաաէլեան ասպարէզէն քաշուեցաւ և սկսաւ առանձինն իր տան մէջ գործել իր մէկ քանի նախկին աշակերտուհիներով, Արհեստագիտական Վարժարանը [...]

[...] սէր. նոյն իսկ պահ մը այնպէս կարծուեցաւ թէ Արհեստագիտական Վարժարանը գրեթէ Մերաաէլեանի շրջանին նման խիստ արդիւնաւոր պիտի ըլլար։ Դժբախտաբար այնպէս չեղաւ. Թաղեցին Թաղ. Խորհրդով և աշակերտուհիներով յուսախաբ մնաց, քանի որ ատոնք կարծեցին թէ որովհետեւ քառամեայ պայմանագրութեամբ մը վարժարանը իրենց յանձնուեցաւ, առանց Թաղ. Խորհրդոյ իրաւասութեան պիտի կարենային ըստ կամս գործել։ Իրաւ է թէ բաւական օժիտի յանձնարարութիւններ ընդունեցան և կատարեցին, սակայն միշտ ի շահ իրենց անձնականին և ոչ վարժարանին աշակերտուհեաց յառաջդիմութեան. որով 3-4 տարուան մէջ ունեցան առաւելն հազիւ 40-50 աշակերտուհի, անոնք ալ հետզհետէ նուազելու պայմանաւ։ Ասոնց մէ չրջանաւարտուհիներ չելան։

Վերջապէս ատոնք ալ քաշուեցան ու հրաժարեցան, քանի որ արդէն իրենց [...]

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —127—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՍՈՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՏԻԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒՀԻՆ

Թ.

ԼՈՒԻ ՀՕՎՏԻՆ ՄԷՋ

Բայց Թիէննօ հետամուտ եղաւ Մութիէի ստահակներուն սիրական սքօրքին։

Լուի հիանալի հովտին մէջ կանգ առնող ճամբորդները անշուշտ հոն տեսած ըլլալու են Ֆրանսայի ու Նավարրի ամէնէն մեծ թուղցիկները։

Երկու մեթր բարձրութեամբ թուղցիկ մը շինելու համար, պէտք է ընարել բացառիկ յատկութեամբ օժտուած երկու եղեգներ, որպէս զի իրենց ճկունութեամբ [...]

[...] Մարդուկը պարտէր խծուծը անցընել ամէն աստիճան սանդուխներու մէջէն, նոյր ակռաներով սանտրէն սկսեալ մինչեւ նուրբ ակռաներով սանտրը, որ պղպատէ [...]

[...] կողմնակի շարժումով մը, Էթիէն կը մօտենար անիւը դարձնող տղուն։

Երբ բաւական մօտեցաւ, ձայնը լսուելու չափ, հակառակ Լուի հանած աղ-[...]

[...] նաչ խոտին մէջ կեցած, առանց գիտակցութիւնն ունենալու իր մանկութեան շնորհալից հրապոյրին, գեղեցիկ ու վճիտ աչքերուն՝ իր լուրջ ճակտին ներքեւ, ու [...]

պայմանագրին ալ ժամանակը լրացած էր, չորս տարուան անխոնջ յաջողութենէ մը վերջ՝ իրենց տեղը տալով Խումարեան Ցարութիւն էֆ.ի։ Թէ ինչ պիտի ընէր, ինչ ըրաւ անցեալ տարի և ինչ պիտի ընէ յառաջիկայ տարի այս նոր վարիչը։ Խումարեան էֆ. տղայ հասակէն ատաղձագործական ու ձեռագործական աշխատութեանց բաւական հմտութիւն ձեռք բերած երիտասարդ մը՝ 1906ին արդէն Թաղ. Խորհրդոյ հետ երկամեայ պայմանագրութեամբ մը ստանձնեց Արհեստագիտական վարժարանի վարչութիւնը։ Այդ պայմանագրութեան տրամադրութեանց համաձայն երկու տարուան ժամանակամիջոցին մէջ հոն դիմող աշակերտուհիներուն պիտի ուսուցանէր գործնականապէս կար ու ձեւ, ատաղձագործութեան զանազան տեսակները, ծիւղէնի, թիվալ, օսլայագործութիւն, արդուկում եւն. եւն.։ Ուսումնարէն ալ ամենակարեւորները պիտի աւանդուէին։

Իբր հասոյթի աղբիւր՝ պիտի չարունակէր ընդունիլ օժիտ և այլ յանձնառութիւններ, անշուշտ միշտ նպատակ ունենալով աշակերտուհիներուն ուսուցանել և հետզհետէ անոնցմէ յաջողածներն ու յառաջադէմները վարձատրել նիւթապէս։

Ասոնք պիտի ընէր գոնէ առաջին տարուան համար Խումարեան էֆ.։ Սակայն ցաւալի է ըսել թէ տարին բոլորեցաւ, ասոնք բոլորն ալ մնացին իրենց նախնական վիճակին մէջ։ Դիմող աշակերտուհիներուն թիւը 20-25ը չանցաւ, այն ալ 1-2 ամիս միայն։ Անաչառ և անկողմնակալ ըլլալու համար, և առանց նպատակ ունենալու ոչ ղոք վիրաւորել, չեմ կարծեր թէ Խումարեան էֆ. անցեալէն աւելի արդիւնք մը պիտի կարենայ ցոյց տալ յառաջիկային։ Իրաւ է՞ թէ անհատական ձեռներէցութեամբ անցեալ տարի ամէն ջանք ի գործ դրաւ և նիւթական զոհողութիւններ ալ ըրաւ, բայց ի զո՛ւր։ Արդ, ինչ է ասոր դարմանը, ինչ ընելու է որ Արհեստագիտական վարժարանը իր անուան ու դիրքին բոլորովին համապատասխան վիճակի մը վերածուի և ծաղկի, հետզհետէ ուսեալ և արուեստագէտ աշակերտուհիներ հասցնելով։ Մեր կարծիքով, քանի որ Խումարեան էֆ. պայմանագրով մը արդէն կապուած է Թաղ. Խորհրդոյ հետ և քանի որ ինք գործէն անտեղեակ մէկը չէ, և կ'երեւի թէ պիտի կրնայ աջակցութիւններով վերականգնել վարժարանը, օրինաւոր ճամբու մը մէջ դնելով զայն, Թաղ. Խորհուրդը հաճի հետեւեալ երեք գլխաւոր կէտերը լրջօրէն նկատողութեան առնել.—

Ա. Թաղ. Խորհուրդը Ց. Խումարեան էֆ.ի հետ կնքած պայմանագիրը բարեփոխելով և կամ ջնջելով, ինչպէս որ համաձայնին, հաճի ուղղակի իր իրաւասութեան ներքեւ առնել վարժարանը։

Բ. Թաղ. Խորհուրդը հաճի թաղիս ուսեալ ու արուեստագէտ օրիորդներէ Խնամակալութիւն մը կազմելով, յանձնել անոնց վարժարանին բարոյական ու նիւթական հոգն ու խնամքը, ինչպէս նաեւ ընդհանուր պատասխանատուութիւնը։

Գ. Վերջապէս ամսական 20-30 ոսկիի պիւտճէ մը յատկացնել վարժարանին, գոնէ մինչեւ հասոյթի աղբիւրներուն շատնալը։ Այս կարեւոր կէտերը նկատողութեան առնուելով, մեծ յոյս ունինք որ թերեւս կարելի ըլլայ յառաջիկային հետզհետէ բարեկարգութեան շաւղին մէջ դնել Արհեստագիտական այս մէկ հատիկ վարժարանը՝ որ ինչպէս վերեւ մանրամասնօրէն նկարագրեցինք, ժամանակաւ փայլուն շրջաններ անցուցած ըլլալով, բաղձալի է որ այսօր ալ նոյն նախանձելի վիճակին մէջ կարելի ըլլայ դնել զայն։

Բերա — ԵՐՈՒԱՆԴ ՍԸՎԱՃԵԱՆ

ԱՌՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Երգելու օգտակարութիւնը շատ մեծ է, բայց ընդհանուրէն ճանչցուած չէ դեռ։ Երգելը կ'ընդարձակէ կուրծքը, կը զօրացնէ վիզին մկանները և մանաւանդ՝ թոքերը, որով թոքախտի ենթակայութենէ զերծ կը պահէ։ Բնական է սակայն որ մարդ մաքուր օդ շնչելու է երգած ատեն, և նեղ, փակ ու ծխոտ սենեակներու մէջ երգելու չէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՈՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԲԱՆԱԿՆԵՐԸ

Գերմանիոյ զինուորական ծանօթ գրող Կէօքէ գնդապետը ուրբաթ օրը Պերլինէր Թակեպլադի մէջ կը հրատարակէ յօդուած մը, որով բաղդատութիւն մը կ'ընէ Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ մէջ զինուորական կարգապահութեան մասին։ Գնդապետը կ'ըսէ.

«Պրուսիոյ մէջ մեծապէս համոզուած ենք թէ պրուսիական կարգապահութիւնը Գերմաններուն բարոյական գերակշռութիւնը կը կազմէ պատերազմի դաշտին վրայ։ Այդ երկաթէ կարգապահութեան եթէ որ և է վնաս հասցուի, այդ պարագան անհերքելի ոճիր մը կը նկատուի Գերմաններուն կողմէ։ Ֆրանսայի մէջ կարգապահութեան անսաստողներուն համար ձեռք առնուած մեղմ միջոցները Գերմաններուն կողմէ տկարութիւն մը կը նկատուին, որ կրնայ խիստ աննպաստ հետեւանքներ ունենալ պատերազմի ատեն։ Պատմութիւնը, սակայն, թոյլ չի տար որ այդ տեսակ դատողութիւն մը ընդունինք։ Նաբոլէոնի բանակները բնաւ չեն ունեցած պրուսիական բանակներուն կարգապահութիւնը, և սակայն մեծ յաղթանակներ տարին իրենց թշնամիներուն վրայ։ Ֆրանսայի մէջ բանակը երկրին մեծ վարժարանն է. հոն է որ միլիոնաւոր մարդեր զինուորութիւն կ'ուսանին՝ արտաքին թշնամիներուն դէմ պաշտպանելու համար Ֆրանսան։ Գերմանիոյ մէջ ալ բանակը անշուշտ ունի այդ պաշտօնը, բայց միանգամայն քաղաքական գործիք մըն ալ է։ Ուստի, եթէ Ֆրանսայի մէջ կարգապահութիւնը քննադատութենէ բոլորովին զերծ չէ, կը մնայ գիտնալ թէ զուտ զինուորական դաստիարակութիւնը, որ Ֆրանսայի մէջ կը տրուի, մի միայն պատերազմի պատրաստուելու նպատակ ունեցող դրութեամբ մը, միթէ մինչեւ մէկ աստիճան գերազանց չէ՞ գերմանական դրութենէն։»

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոնէն հետեւեալը կը հեռագրէ ֆրանսական թերթի մը թղթակիցը.— Պ. Բոլ Քամպոն, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանը, առեւտրական սենեակներուն, Ֆրանսայի Թաղապետութեանց և Նահանգային Խորհուրդներուն ուղղեց շրջաբերական մը՝ ծանուցանելով որ Բարիզի առեւտրական Կաճառին համար ճիւղ մը հաստատուած է Լիվըրբուլի մէջ։ Պ. Քամպոն կը յայտարարէ այդ շրջաբերականին մէջ թէ տարիներէ ի վեր կ'աշխատի համոզել Ֆրանսացիները թէ օտար երկիրներու մէջ պէտք եղածին չափ ֆրանսացի ներկայացուցիչներ չունին։ Միշտ կը հրաւիրէ Ֆրանսան որ իր վաճառականներէն մեծ մաս մը ղրկէ արտասահման։ Պ. Քամպոն կը յարէ.— «Ֆրանսացիները ոչ միայն իրենց ապրանքները, այլ ինքզինքնին ալ պէտք է արտածեն։ Հոն է մէկը այն գաղտնիքներէն որոնցմով շուտով յառաջդիմեց Գերմանիոյ արտաքին վաճառականութիւնը, վասն զի գերման տունները միշտ օտար երկիրներու մէջ այն տեսակ անձեր ունին որոնք ծանօթ են իրենց գտնուած տեղերուն լեզուին ու սովորութեանցը։ Անգլիոյ մէջ առեւտրական ներկայացուցիչներ հասցնելու համար բարձրագոյն վարժարանի մը հաստատումը նոր կապ մը կը կազմէ երկու երկիրներու միջեւ առեւտրական յարաբերութեանց։ Այդ վարժարանին մէջ պիտի աւանդուին լեզուներ և առեւտրական թուաբանութիւն, սովորութիւններ եւայլն։ Այդ նպատակով կարելի պիտի ըլլայ ուսումնասիրել Լիվըրբուլի մէկ քանի մեծ տուներու մէջ գործածուած դրութիւնները։ Կը խնդրեմ Ֆրանսայի Առեւտրական Սենեակներէն և Թաղապետութիւններէն որ թոշակ վճարելու անկարող ուսանողներու համար երեք տարուան նպաստներ յատկացնեն։

ԼԱ ՀԷՅԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Դեսպանախորհուրդին որոշմանց խմբագրութեան ընդհանուր յանձնաժողովը հինգ անդամէ բաղկացած մասնաժողով մը անուանեց, ֆրանսական պատուիրակ Պ. Ռընոյի նախագահութեամբ, այդ խմբագրութիւնը փութացնելու համար։ Պարտաւորիչ իրաւարարութեան խնդրով զբաղող պատուիրակ Պ. Քրիկէ յայտարարեց թէ Գերմանիա կը փափաքի որ իրաւարարութեան պարտաւորիչ ըլլալը տարտամ բանաձեւերով չհաստատուի, այլ թէ պարտաւորիչ իրաւարարութեան ենթարկուելիք պարագաները յստակօրէն սահմանուին։ Հիմա այդ ցանկը պատրաստելու կ'աշխատուի։ Ամերիկեան պատուիրակները տակաւին չպատրաստեցին իրենց առաջարկութիւնները՝ դատաւորներու ընտրութեան մասին՝ իրաւարարութեան ատեանին մնայուն ըլլալու խնդրոյն համար։ Ուստի այս կարեւոր խնդիրը նորէն յետաձգուած է։ Պատուիրակները յոգնած են և կը զգուշացուի Դեսպանախորհուրդը յետաձգելէ, վասն զի կրնայ ըլլալ որ պատուիրակներէ ոմանք չվերադառնան։

—Լա Հէյի ֆրանսական դեսպան Պ. Մառսըլէն Բըլէ մեծ սեղան մը տուաւ նոյն քաղաքը գտնուող օտար դեսպաններուն։ Պրազիլիոյ պատուիրակները, հինգշաբթի օրը, մեծ հացկերոյթ մը տուին Մ. Նահանգաց դեսպանատան մէջ։

ԴԻՒԱՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիեննայէն հետեւեալը կը հեռագրէ Թանի թղթակիցը.— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Դիթթոնի օգոստոս 20ին Զէմմէրինկ պիտի երթայ. հոն պիտի հանդիպի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն ֆոն Էրէնթալի, որուն հետ պիտի շարունակէ Տէզիոյի մէջ սկսուած կարծիքներու փոխանակութիւնը։ Նոյն օրը հոն պիտի ժամանէ նաեւ Վիեննայի իտալական դեսպան Ավարնայի դուքսը։

—Նոյն թղթակիցը ուրիշ հեռագրի մը մէջ կ'ըսէ.—«Քաղաքական կարեւոր այցելութիւն մը, որուն զրոյցը սկսած է տարածուիլ, այն է զոր Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի Վիեննայի պիտի տայ ներկայ ամիսը չաւարտած։ Ինչպէս յայտնի է, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պարոն ֆոն Էրէնթալ, Ռուսիա անցուցած երկար ժամանակամիջոցին մէջ, հաճելի ու բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատեց Պ. Իզվոլսքիի հետ։ Այս այցելութիւնը, որ Պարոն ֆոն Էրէնթալի ու Պ. Դիթթոնիի և Սուինէմիւնտէի, Վիլհէլմսհէօհէի և Իշլի վեհապետական տեսակցութիւններէն ետքը կը կատարուի, քաղաքական մեծ կարեւորութիւն մը պիտի ունենայ։ Այսու հանդերձ լուրը տակաւին ստոյգ չէ և հաստատուելու կարօտ է։

ՀԱԿԱԿՂԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Պապին թագադրութեան տարեդարձը ուրբաթ օրը կատարուեցաւ՝ սովորական արարողութեամբ. ներկայ էին կարտինալները, եպիսկոպոսները, պապական ընտանիքին անդամները, Վատիկանի մօտ գտնուող օտար դեսպանները, Մալթայի ասպետները եւայլն։ Օսէրվադօրէ Ռոմանօ կը հերքէ այն լուրը թէ Պապը յետաձգած ըլլայ կարտինալներու ընդունելութիւնը այն նպատակով որ կարտինալները չենթարկուին հակակղերականներու աննպաստ արարքներուն։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Պապը, իր թագադրութեան տարեդարձին առթիւ, սովորաբար չընդունիր կարտինալները, սակայն կարտինալները, հանդիսական տարազով, ներկայ կը գտնուին պապական մատուռին մէջ կատարուած արարողութեանց, ինչ որ տեղի ունեցաւ ուրբաթ օրը։ Հետեւաբար, կ'ըսէ նոյն թերթը, Իտալիոյ հակակղերական լրագիրներուն բոլոր հրատարակութիւնները անհիմն են։ Իտալիոյ հանրութիւնը, սակայն, կը կարծէ թէ Պապը ուզած է որ կարտինալներուն ընդունելութիւնը տեղի չունենայ, որպէս զի չհարկադրուի բանախօսութիւն մը արտասանելու և հակակղերական վերջին միջադէպերուն ակնարկութիւն մը ընելու։ Մաճտրօ Բէրոզի, որ փողոցի մէջ քանիցս նախատուեցաւ հակակղերականներէն, նամակ մը գրելով լրագիրներուն, յայտարարեց թէ Իտալացի ըլլալուն համար կ'ամչնայ։ Լրագիրները կը պատասխանեն թէ մէկ քանի անպատներու ըրածները կարելի չէ ամբողջ Իտալացիներուն վերագրել, և թէ Բէրոզի բաւական փառք ու պատիւ ստացած է Իտալիոյ մէջ, որով պէտք է համբերող ըլլայ մէկ քանի սրտահատներու արարքներուն հանդէպ, առանց յայտարարելու թէ Իտալացի ըլլալուն համար կ'ամչնայ։

—Իտալացի ֆրան-մասոններու պետը՝ Պ. Էդդօրէ Ֆէրրարի շրջաբերականով մը ծանոյց նոյն մարմինին պատկանողներուն որ հակակղերական պայքարը առաջ տանին՝ աշխարհական ուսուցում ձեռք բերելու համար, բայց ասոր համար բնաւ պէտք չէ փողոցներու մէջ եկեղեցականներ ու անհատներ նախատել, այլ օրինաւորութեան ճամբուն մէջ աշխատիլ։

ՃԱՊՈՆՆԵՐԸ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ճափոնի մէջ հրատարակուող անգլիական թերթ մը [illegible] կ'ընէ ճափոնական արտածողներու արագ զարգացումը անգլիական Հնդկաստանի մէջ, ռուսեւճափոնական պատերազմը աւարտելէն և անգլեւճափոնական դաշնագրութիւնը վերանորոգուելէն ի վեր։ Ճափոնի երկրագործական ու առեւտրական նախարարը, այդ կացութեան հանդէպ, մասնաւոր պաշտօնեայ մը ղրկեց՝ հնդիկ հրապարակները տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու նպատակով։ Միւս կողմէ ճափոնական շոգենաւային մեծ Ընկերութիւնը՝ Նիբբոն Եուզէն Քայշա վերջերս երեքէն վեցի բարձրացուց Ճափոնի և Պոմպէյի միջեւ ամիսը մէկ անգամ երթեւեկող շոգենաւերու թիւը. բայց այդ յաւելումն ալ անբաւական նկատուելով, յուլիս 9էն ի վեր նոյն շոգենաւերուն թիւը ինն բարձրացած է։

ՊՈՐԿԷԶԷ ԻՇԽԱՆԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ
ՊԵՔԻՆԷՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Իշխան Պորկէզէի Բէքինէն մինչեւ Բարիզ [illegible] ինքնաշարժ կառքով Իշխանը 62 օրէն 14,000 քիլոմեթր տեղ ընթացաւ՝ այսինքն ինչ որ մէկ քանի տարի առաջ Ժիւլ Վէռնի երեւակայական ուղեւորութիւններէն մին կը համարուէր, այսօր իրականացաւ։ Իշխան Պորկէզէ անցեալ շաբաթ օր իրիկուան դէմ, իր ուղեկից եօթը ինքնաշարժ կառքերուն հետ Բարիզ մտաւ ի ձայն թմբկի և փողոյ։ Բարիզցիները խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրին, մանաւանդ հեծանիւի և ինքնաշարժ կառքերու եւայլն սիրահարները, որոնք մեծաշուք թափոր մը կազմելով անցան քաղաքին մեծ փողոցներէն։ Ժուէնվիլ կամուրջին մօտ լուսանկարիչները անոնց լուսանկարները առին, և այդ պահուն տեղատարափ մը սկսաւ. Թափորը շարունակեց իր ճամբան և բուն ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ Մաթէնի խմբագրատան մէջ, ուր Իշխան Պորկէզէ կարճ բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ թէ իր ըրածը մեծ բան մը չէ, և թէ Բարիզցիք չափազանց գեղեցիկ ընդունելութիւն մը կ'ընեն իրեն։ Կառավարութեան կողմէ պաշտօնական անձ մը ներկայ չէր ողջունելու համար Իշխանը. Նոյն իսկ իտալեան հիւպատոսը բացակայ էր։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի բարիզեան թղթակիցը, առիթէն օգտուելով, հետեւեալ տեսակցութիւնը ունեցած է Պորկէզէ իշխանին հետ։

—Կը կարծէ՞ք, իշխան, թէ այս 14,000 քիլոմեթր տեղը 60 օրէն աւելի քիչ ատեն մէջ կարելի ըլլայ անցնիլ։

—Անշուշտ, ես արդէն շնճապարեցի ընթացքիս մէջ. 14 օրի չափ զանազան քաղաքները կանգ առի։

—Տրամադի՞ր էք կրկնել այս ճամբորդութիւնը։

—Ո՛չ, ո՛չ. բաւական է մէկ անգամը։ Եթէ ուրիշները աւելի արագ կրնան ընել զայն, թո՛ղ ընեն։

—Ճամբան մոլորեցա՞ք, և թերեւս այդ պատճառաւ ուշացաք։

—Ընդհակառակը, անկարելի է մոլորիլ, վասն զի ամբողջ երկրին մէջ միակ բնական ճամբայ մը կայ, որուն մարդ բնազդաբար կը հետեւի, եթէ այդ բանին յարմարութիւն ունենայ,

—Իրա՞ւ է թէ Հռոմի քաղաքապետը պիտի հանդիսաւորէ ձեր վերադարձը։

Իշխանը ժպտելով որոշ պատասխան մը չտուաւ։

Շաբաթ իրիկուն այս առթիւ գիշերային հանդէս մը պիտի տրուէր Դիւիլըրի դարաստանին մէջ, բայց օդին գէշութեան պատճառաւ յետաձգուեցաւ։

ՔԱՐԼ ՀԱՈՒԻ ԴԱՏԸ

Քարլ Հաուի դատին շուրջը վերարծարծուած հետաքրքրութիւնը հետզհետէ կը սաստկանայ Գերմանիոյ մէջ,— մանաւանդ անոր համար որ Մանհայմի մէջ լեզուագիտութեան փրոֆէսէօր Պ. ֆոն Լինտէնաուի յայտնութենէն ետքը, կասկած յարուցուեցաւ թէ մի՛ գուցէ սպանեալ կնոջ աղջիկը՝ Օր. Օլկա Մոլիթօր՝ ինքը եղած ըլլայ իր մօրը սպանիչը։ Այս զրոյցը զոր առաջին անգամ հրապարակ հանեց Պատի ժողովրդութեան մէկ թերթը որ կը հրատարակուի Էդլինկէնի մէջ, տարածուելով ամէն կողմ ցնցող տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ, սակայն վերապահութեամբ ընդունուեցաւ հանրային կարծիքին կողմէ։ Պերլինի Լօքալ Անձայկեր լրագրին խմբագիրներէն մէկը երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է Քարլ Հաուի պաշտպան-փաստաբան Պ. Տիէծի հետ, որ յայտարարեր է իրեն թէ դատապարտուած փաստաբանը՝ Հաու՝ արտասովոր իմացականութեան տէր մէկն է, սակայն բարոյապէս բոլորովին խախտուած՝ աշխարհիկ մոլութիւններէ ու կիրքերէ, պահելով հանդերձ իր մտաւորական բարձր կարողութիւնները։ Գալով Քարլ Հաուի և իր քենիին՝ Օր. Օլկայի սիրային յարաբերութեանց, քանի մը տարիէ ի վեր կը տեւէին անոնք։ Օր. Օլկա, թէեւ երդմամբ վկայութիւն տուաւ և պատասխանեց իրեն ուղղուած հարցումներուն, սակայն կը կասկածուի թէ ճշմարտութիւնը խոստովանած չըլլայ՝ իր քեռայրին հետ ունեցած մտերմութեանը մասին։ Քարլ Հաուի ամուսնական կեանքը մի՛շտ խանգարուած էր այն տպաւորութեան ներքեւ թէ իր քենիին սիրահարուած է։ Երիտասարդ փաստաբանը, իր դատապարտուելէն ետքն իսկ, բուռն կիրքով կը սիրէ իր քենին և խոյս կուտայ որ և է արարքէ կամ խօսքէ որ կրնայ կասկած հրաւիրել անոր վրայ։ Համոզուած է թէ վաղուց ի վեր կը կասկածին իր վրայ, բայց համակերպած է այդ աղջկան զոհը եղած ըլլալու կացութեանը։ Դատավարութեան միջոցին քանիցս արգիլած էր իր փաստաբանին՝ այն տեսակ հարցումներ ուղղելու որոնք կրնային Օր. Օլկան վատահամբաւել։ Անոնք որ կը կասկածին թէ Օլկա Մոլիթօր ինքն է իր մօրը սպանիչը, սա մեկնութիւնը կուտան այդ ենթադրութեան.— Քարլ Հաու, խելայեղօրէն սիրահարուած իր քենիին, իր անձը, իր պատիւն ու իր կեանքը կը զոհէ անոր՝ մահուան դատապարտել տալով ինքզինքը։ Անոր յանցապարտութիւնը գիտնալով, ամէ՛ն ջանք ի գործ դրած էր իր պաշտպանութիւնը տկարացնելու, իր դէմ յարուցուած փաստերը ծանրացնելու, մէկ խօսքով՝ իր սիրուհիին սպառնացող պատիժը իր վրայ դարձնելու համար։ Այս ամէնը վիպական զրոյցներ են, սակայն, որոնք դրական փաստերով չեն հաստատուած։ Միւս կողմէ, Քարլսրուհէի ոստիկանութեան պաշտօնական յայտարարութեան նայելով, փրոֆ. Լինտէնաու ինքն ալ աչք ունի եղեր Օր. Օլկայի, և Քարլ Հաուի դատավարութեան միջոցին, նամակ մը ուղղելով անոր ըսած էր թէ ինք տեսած էր ռէվոլվէրի հարուածով մայրը սպաննած ըլլալը, սակայն կը խոստանար լռութիւն պահել ու ոճիրը երեւան չհանել, եթէ... Օլկա խոստանար ամուսնանալ իրեն հետ. և արտայայտելով իր սէրը, մանկամարդ աղջկան ձեռքը կը խնդրէր։ Փրոֆ. Լինտէնաուի [illegible] այս նամակն է, զոր ոստիկանութիւնը իբր շանթաժ կը նկատէ. և այս նամակէն ծագում առած է Տիկին Մոլիթօրի սպաննութիւնը իր աղջկան վերագրող զրոյցը։ Ասով հանդերձ, Պ. Լինտէնաուի բանտարկութենէն ետքը, իր փաստաբանը բողոքագիր մը տուած է Օր. Օլկայի դէմ, ամբաստանելով զայն իբր առանց կանխամտածման ոճրագործ։ Բաղդներ ալ կան թէ Օլկա Մոլիթօր [illegible] աղջիկ մըն է, որ միշտ ռէվոլվէր մը կը պահէր իր վրայ, և մօրը հետ հաշտ չէր երթար։ Եթէ իրօք սպաննած է զայն, վայրոյթի ու ջղագրգռութեան վայրկեանի մը մէջ ըլլալու է։ Այս դատը, ի մէջ այլոց, անոր համար բուռն կերպով կը հետաքրքրէ հանրային կարծիքն ի Գերմանիա, որովհետեւ դատական քննութեան եղանակին դէմ մղուող բուռն պայքարի մը հետ առնչութիւն ունի։ Գերմանիոյ մէջ սովորութիւն չէ դատական քննութեան բոլոր թուղթերը կանխաւ հաղորդել ամբաստանեալին փաստաբանին, ինչպէս նաեւ ընդհ. դատախազին, հետեւաբար, պաշտպանող կողմը տկար կը մնայ ընդհանրապէս և այս պարագային կը վերագրէ Պ. Տիէծ, Քարլ Հաուի փաստաբանը, այս վերջնոյն կրած դատապարտութիւնը։

ՄՈՆԹԷ-ՔԱՐԼՈՅԻ ՈՃԻՐԸ

Երէկուան «Վերջին Լուրեր»ու բաժնին մէջ կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդեցինք Պ. Կօլտի ծագման մասին, որ Անգլիոյ հին և ծանօթ ընտանիքներէն մէկուն կը պատկանի եղեր։ Լոնտոնի պատուաւոր վաճառականներէն մէկը յայտարարեր է Իվնինկ Նիւզի խմբագրին թէ ինքը շա՛տ լաւ ճանչցած է Կօլտ ամուսինները՝ 1880էն մինչեւ 1892 կամ 1893։ Տիկին Կօլտ բաւական ժամանակ բնակած է, Տիկին Ժիրօտէն անունով, Հէրֆօրտ Ռօտ արուարձանին մէջ սիրուն տուն մը, տարեկան 2500 ֆր. վարձքով, ուր դերձակուհի էր և կ'ըսէր թէ անգլ. բանակէն հարիւրապետի մը այրին է։ Ինք՝ վաճառականը, 1890ի ատենները միայն ճանչցաւ Պ. Վէրէ Կօլտը, որուն ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ այրի Տիկին Ժիրօտէնի հետ, միեւնոյն տարին։ Ամուսինք վաճառատան հաշուակալութիւնը կ'ընէր և իր պարապոյ ժամերը կ'անցունէր գնդամուղ խաղալով իր տանը հանդէպ գտնուող օթէլի մը սրահին մէջ։ Բարեկրթութեան և բնաւորութեան տէր մարդ մըն էր։ 1893ին կամ 1894ին այր ու կին աներեւութացան յանկարծ. իրենց պարտատէրներն ամէն ջանք ի գործ դրին՝ հետքերնին գտնելու համար, վասն զի համոզուած էին թէ պարտքերնին վճարելու դրամական կարողութիւն ունէին։

Սդար լրագիրը կ'ըսէ թէ բո՛ւն իսկ Կօլտ պարոնիկը, ազնուատոհմ գերդաստանէ, այս պահուս կը գտնուի ի Կլատրսթօն, Աւէլայտի մօտ (հարաւային Աւստրալիա)։— Պրայթընցի բժիշկ մը, որ ամէն ձմեռ Մոնթէ-Քարլօ կ'երթար քանի մը ամիս անցընելու, յայտարարեր է Սդարի մէկ թղթակցին թէ ապշած մնացած էր այս ոճրին պատմութիւնը կարդալով թերթերուն մէջ, վասն զի Պ. և Տիկին Կօլտ ազնիւ բնաւորութեան տէր անձեր էին և չէր կրնար միտքէն անցընել թէ այս տեսակ եղեռնագործութիւն մը կրնային կատարել։ Այս բժիշկին աղջիկը անցեալ շաբթու նամակ մը ստացաւ այն օրիորդէն, զոր Պ. Կօլտ իբր իր եղբօր դուստրը կամ քուզինը ներկայացուցած էր, որուն մէջ կ'իմացնէր թէ կը յուսայ ի մօտոյ մեկնիլ Մոնթէ-Քարլոյէն։ Բժիշկին աղջիկը ու Կօլտ ամուսինները քուզինը շատ անգամ հիւրացած էին, Մոնթէ-Քարլոյի մէջ միասին գտնուած ատեննին, Մէնէօնի վիլլային վերնայարկը բնակող կնոջ մը գոհարեղէններուն վրայ։ Կը կարծուի թէ այս կինը Էմմա Լիվէյն էր։ — Աւելցնենք նաեւ թէ Էմմա Լիվէյի ամուսինը, Դանիացի մը, Պ. Լէօբոլտ Լիվէյ՝ մեռած էր 1905ին, ենթադրուածէն պակաս հարստութիւն մը թողլով կնոջը. Իր այրին յաջողեցաւ սակայն մնայուն թոշակ մը յատկացնել տալ ինքզինքին այն Ընկերութենէն որուն տնօրէնն էր ամուսինը, որով իր տարեկան եկամուտը կը հասնէր 25,000 ֆր.ի։ Ստօքհօլմի մէջ շատ ծանօթ դէմք մըն էր Էմմա, ընկերային ձիրքերով օժտուած կին մը, որ գոհարեղէններու ճոխ հաւաքածոյ մը ունէր։ Ստօքհօլմի բնակիչներէն անոնք, որ այցելած են Մոնթէ-Քարլօ, կը յիշեն տեսած ըլլալ անոր ամուսինը այնտեղ։

⁂ Էմմաի մէկ բարեկամը խմբագրին տակ՝ նոր տեղեկութիւն մըն ալ Մաթէն կը հրատարակէ, որ յատկապէս թղթակից մը ղրկած է Մոնթէ-Քարլօ։ Այս վերջինը գացեր գտեր էր սպաննեալ կնոջ երիտասարդ մէկ բարեկամը, Ֆօսթօ Շէվէրիա, սպանիական հպատակ, որ Սէն-Սէպաստիէնէն Մոնաքօ եկած էր վերջերս՝ մանկամարդ աղջկանուհիի մը հետ, պարոնուհի մը զոր իր քուզինը կ'անուանէր։ Իրեն ուղղուած հարցումներուն սապէս պատասխաներ է Ֆօսթօ Շէվէրիա.— «Առաջին անգամ խաղարանի քազինոյին մէջ ճանչցայ Էմմա Լիվէյը որ կանոնաւորապէս հոն կը յաճախէր։ Դիտած էի որ չեչտակի երեսս կը նայէր, հետս տեսակցել ուզողի մը ձեւով։ Իրիկուն մը ինքզինքը ներկայացնել տուաւ քուզինիս և ինծի, և անկէ ի վեր սերտ մտերմութիւն մը հաստատուեցաւ մեջերնիս։ Եղերական շաբթուան երեքշաբթին, Տիկին Քաթէլաճիի հետ իմ բնակարանս եկաւ, քուզինիս առողջական վիճակին վրայ տեղեկութիւն առնելու։ Հինգշաբթի իրիկունը իր մօտ անցուցի բարեկամի մը հետ։ Տիկին Լիվէյ շատ զուարթ կ'երեւար և շամպանեա խմեց։ Կէս գիշերէն մէկ ժամ ետքը, քմահաճոյքը ունեցաւ կառքով պտոյտ մը կատարելու իտալական սահմանագլուխին կողմը։ Ընդունեցինք իր հրաւէրը և ընկերացանք իրեն։ Շատ ուշ վերադարձանք այս պտոյտէն և Տիկին Լիվէյ յոգնած ըլլալով չուզեց այդ ժամուն իր օթէլը վերադառնալ և առաջարկեց մեր վիլլան մնալ. հիւրընկալեցի զինքը։ Ուրբաթ, միջօրէէն յետոյ, Տիկին Լիվէյ մեկնեցաւ, ինձ հետ ժամադիր ըլլալով նոյն իրիկուան համար, իր օթէլը։ Որոշուած ժամուն գացի առնել զինքը և ոտքով պտոյտ մը կատարեցինք։ Կէս գիշերուան մօտ երբ բաժնուեցանք իրարմէ, նորէն ժամադիր եղանք յաջորդ օրուան՝ շաբթի համար (ոճրին նախորդ օրը) Մոնթէ-Քարլոյի մեծ քազինոներէն մէկուն մէջ զիրար գտնելու համար։ Գացի հոն, բայց տեսնելով զինքը պարոնի մը ընկերակցութեամբ, որ Օթէլ Պրիսթօլ կը բնակի, չմօտեցայ. անոնցմէ ետեւ ա՛լ չտեսայ զինքը և իր մահը իմացայ յանկարծ»։ Այս սպանիացի երիտասարդը հարցաքննուելով տեղւոյն հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Սավարի կողմէ, յայտարարած է անոր թէ բնաւ չի ճանչնար Կօլտ ամուսինները։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Երուսաղէմի ու Եաֆայի արկղակալներուն՝ Թէվֆիգ Նյազ և Շիւքրի Նիհատ էֆ.ներու։

ՊԱՇՏՕՆ.— Քաղաքապետութեան արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ անուանուեցաւ Պրուսայի նահանգին արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Վէհպի պէյ։

—Քաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլիոյ Նահանգին նախորդ մէքթուպճի Մէհմէտ Ալի պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դրակուլեվացի օսմ. հիւպատոս և Պէլկրատի օսմ. փոխ-հիւպատոս Տիմիդրաքի էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԷՅԼԷԻ ՐԱՂԱՅԻՊ.— Պոլսոյ դատաւորին մէկ որոշմնագիրը, որ Շէյխ-իւլ-Իսլամի մէկ պաշտօնագրովը կայս. Պալատ ստացուած է, կը ծանուցանէ թէ արաբական ներկայ Րէճէպ ամիսը շաբաթ սկսած ըլլալով յառաջիկայ ուրբաթ [illegible] օրն է, որով վաղը գիշեր՝ հինգշաբթի պիտի կատարուի Լէյլէի Րաղայիպի տօնը։ Մզկիթներու մինարէները կանթեղներով պիտի զարդարուին։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ըստ այնմ հարկ եղածը ի գործ դնել։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատելով որ Ռուսիոյ Սամարա քաղաքին մէջ յուլիս 3էն 21 քոլերայէ 21 հոգի վարակուած ու ասոնց ութը մեռած են և նկատելով որ Աստրախանի, Սարադովի, Սումբիրսքի, Օֆայի, Քազանի ու Նիժնի-Նովկորոտի նահանգներն ալ քոլերայի ենթակայ են, որոշեց որ յուլիս 28էն սկսեալ Նովորոսիսքի և Սեւաստոպոլի ծովեզերքներէն (այդ երկու քաղաքներն ալ միասին) մեկնող բոլոր նաւերու մէջ գտնուողները բժշկական առողջապահական առաջին կայանին մէջ զատ զատ բժշկական քննութեան ենթարկուին. Նաեւ Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը մտնելիքները Գավաքի մէջ անգամ մը եւս բժշկական մանրազնին քննութեան ենթարկուին։

ԿԱՅՍ. ՆՈՒԷՐ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Լէյլէի Րաղայիպի տօնին առթիւ ազատ արձակուին զինուորներէ ու ոստիկան-զինուորներէ այն բանտարկեալները որոնք թեթեւ յանցանքներու համար դատապարտուած և սակայն իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց դրամական պարգեւներ շնորհել ընտանիքներուն երկու զինուորներու, որոնք աւազակներ հալածելու առթիւ քաջութիւն ցոյց տուած և ընդհարման պահուն մեռած են. Նաեւ այդ առթիւ վիրաւորուած եօթը զինուորներու։ Այս վերջիններէն Մէհմէտ Չավուշի աստիճանն ալ բարձրացած է։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրութեան ու հիւպատոսական պայմանագրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ իր մ.դ. նիստը գումարեց և հիւպատոսական պայմանագրութեան մասին խորհրդակցութիւնները շարունակեց, որոնք բաւական յառաջացած ըլլալով, յուսալի է թէ յառաջիկայ նիստին աւարտին։ Յանձնաժողովը վաղն ալ պիտի գումարուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտքի կեդրոնական վարչութեան մասին, ինչպէս յայտնի է, նոր կազմակերպութիւններ կ'ըլլան. ի մէջ այլոց դատական ճիւղը նոր կազմակերպութիւն մը պիտի ստանայ. Թուրքերէն թղթակցութեանց արձանագրութեան դիւանը պիտի կցուի թղթակցութեանց ճիւղին։

ՎԱԳԸՖ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐ.— Էվգաֆ պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ թէ Իճարէի Վահիտէլի վագֆ կալուածները, որոնք զերծ են Մաարիֆի նպաստի բաժինէն, միանգամայն զերծ պիտի ըլլան Մէնաֆիի նպաստի բաժինէն։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Տիրէքլէր Արասիի փայտաշէն թատրոններու ներկայ վիճակը չի թոյլատրեր անոնց մէջ ներկայացում տրուիլը, և նկատելով որ Պետական Խորհուրդը արդէն որոշած է որ այդ թատրոնները քարուկիր կառուցուին, որոշեց որ Ռամազանի գիշերները և ձմեռը այդ թատրոններուն մէջ ներկայացում չտրուի. Նաեւ հիմակուընէ ծանուցուած է տէրերուն որ արտօնութիւն խնդրելու համար դիմում չընեն։ Այդ թատրոններուն մէջ, որոնց տէրերն են Նէճմէտտին պէյ ու Քեամիլ էֆ., Ռամազանի գիշերները և ձմեռը ներկայացումներ կուտան Մնակեան ու Հասան էֆ.ներու խումբերը։

ՄԻՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Միսի գիներուն բարձրացման խնդիրը քննելու համար կազմուած յանձնաժողովին տեղեկագիրը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ քննուած է։ Այդ տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ միսի գիներու բարձրացումը առաջ եկած է անցեալ տարուան ձմեռուան սաստկութենէն ու երկար ատեն տեւելէն և ձմեռուան մէջ ոչխարներու համար ուտելիք խոտ չգտնուելէն. Նաեւ Էնկիւրիի ու Գոնիայի նահանգաց մէջ և ուրիշ տեղեր ոչխարներու կոտորուելէն։ Այսու հանդերձ միսի գինը ամէն կողմ ալ բարձրացած է՝ անցեալ տարուանին կէսին համեմատութեամբ։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Կ. Պոլիս ղրկուելիք ոչխարներու փոխադրութեան գիներուն զեղչումը և տուրքերու մասին բարեփոխումներ և գործառնութեանց համար դիւրութիւններ բաւական պիտի ըլլան բաղձացուած նպատակը ձեռք բերելու։ Նկատողութեան առնուած է ասկէ առաջ մասնագէտներէ կազմուած յանձնաժողովին տեղեկագիրը, որ ինչպէս արդէն ծանուցինք, յարմար կը դատէ մինչեւ հինգ օխա կշռող գառնուկներուն մորթուիլը արտօնել. Նաեւ «պուրմա»ի և այծերու մորթուելու համար ալ կարգ մը որոշումներ կուտայ։ Անոնց բազմանալու խնդրոյն գալով, երբ ոչխարներու սպառումը աւելնայ, անշուշտ ոչխարի տէրերը պիտի աշխատին աւելի շատ ոչխար հասցնել. բայց հարկ է տոպար փարախներ հաստատել և երեւելի ցուցահանդէսներ կազմակերպել, լաւ ոչխար հասցնողները վարձատրելու նպատակով, ինչ որ քաջալերութիւն մը պիտի ըլլայ։ Նախարարաց Խորհուրդը ընդունելի դատեց այդ տեղեկագիրներուն պարունակութիւնը, սակայն ոչխարներու օտար երկիրներ արտածումին արգելքը անյարմար նկատեց, վասն զի թէ՛ ելմտական գանձուն և թէ ոչխարի տէրերուն համար վնասաբեր պիտի ըլլայ։ Նահանգներէն տեղեկութիւն պիտի ուզուի ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։ Այս որոշումները վաւերացան կայս. Իրատէով։ Իւրաքանչիւր նահանգի կեդրոնին մէջ Թաղապետութեան նախագահին նախագահութեամբ մասնագէտներէ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ ձեռք առնուելիք միջոցները սահմանելու և շուտով տեղեկագրելու համար։

ՄԱՀՍՈՒՍԷԻ հաշւոյն երկու շոգենաւեր պիտի գնուին Անգլիայէն։ Թէրսանէի գործարաններուն առաջին նկարիչ Ահմէտ փաշա, որ մեքենագէտներու համաժողովին ներկայ ըլլալու համար Անգլիա կը գտնուի, ծովային նախարարութենէն հրաման ստացաւ քննել այդ շոգենաւերը և եթէ յարմար դատէ, գնել զանոնք։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴԻՒԱՆ Թնդանօթաձիգներու առաջին ճիւղին Տնօրէն միրլիվա Րէմզի փաշա, որ կայս. աւագ թիկնապահ և կեդրոնի ու Ա. զօրաբաժնին հրամանատար միւշիր Սաատէտտին փաշայի փեսան է, երէկ յանկարծամահ եղաւ Էրէնքէօյի իր քէօշկին մէջ։ Ցաւակցութիւնը այսօր կատարուելով,

մարմինը Թոփխանէ պիտի փոխադրուի և Գըլըճ Ալի Փաշա մզկիթին պարտէզին մէջ պիտի ամփոփուի։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութեան վիճակագրութեանց դիւանին դեր-Տնօրէն անուանուեցաւ նոյն վերատեսչութեան խորհրդականի նախկին քարտուղար Ալն. Միհրան էֆ. Սարրաֆեան։ Կը շնորհաւորենք այս անուանումը, վասն զի Միհրան էֆ. Սարրաֆեան նոյն վերատեսչութեան ձեռնհաս ու խղճամիտ պաշտօնեաներէն մէկն է։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ.— Պրուսայի վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղը մահուան դատապարտեց Մէհմէտ անուն անձը, որ նոյն կուսակալութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Սայիտ էֆ.ն տանը մէջ սպաննած է. նաեւ Պրուսայի բանտին մէջ ալ ուրիշ մարդ մը սպաննած է։

ԻՏԱԼԻՈՅ կառավարութիւնը Քուրոն տ'Իդալի պատուանշանին երրորդ կարգը տուաւ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան առաջին թարգման Տօքթ. Կիլի։

ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹԵՐԸ. — Սթամպուլ կ'ըսէ թէ ածուխի և փայտի գիները սուղ են և թէ Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան պէտքերը գոհացնելու չափ վառելանիւթ չկայ. ուստի կ'առաջարկէ որ փայտի և ածուխի ժամանումները չարունակուին, վասն զի այդ կերպով միայն կարելի կ'ըլլայ գիներու զեղչումը։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Քաղաքային հանգստեան թոշակի անուկը 1164 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուց եկմտական խորհուրդին անդամ վախճանեալ Իպրահիմ Լիւտֆի պէյի ընտանիքին, 1153՝ Իսքէնտէրունի մաքսային տեսուչ վախճանեալ Թէվֆիք պէյի ընտանիքին, 756՝ տասանորդաց մաքսատան Տնօրէն վախճանեալ Շէվգի պէյի ընտանիքին, 739 Տէֆթէրխանէի մէքդուպճիի օգնական վախճանեալ Էլհաճ Նազմի պէյի ընտանիքին և 577՝ Գուչ Ատայի գայմագամ վախճանեալ Թահիր պէյի ընտանիքին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ երկուշաբթի օրը ժանտախտէ մէկ մահ պատահեր է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ առեւտրական շոգենաւերու նաւապետներու վարժարանին բարձրագոյն կարգի ուսանողները, մօտերս Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն Մէսաժըրըի Հիմալայեա շոգենաւով, որով գործնական փորձեր կը կատարեն։

ԽԱՍՔԻՕՅԻ մէջ ոստիկան Ալի Վասֆը էֆ.ն սպաննող և ոստիկան Քեազիմ էֆ.ն վիրաւորող Քէչանըլը անուն անձը, որ փախած էր, երէկ գիշեր Տոլապ Տէրէի շրջակայքը բնակող իր եղբօրը տունէն ելլելով Պոլսոյ կողմը երթալու համար, Ուն Գափանի կամուրջէն անցած պահուն ձերբակալուեցաւ Բերայի ոստիկանութեան առաջին գոմիսէրի օգնական Սիւլէյման էֆ.ի կողմէ։ Քէչանըլը խոստովանեցաւ իր գործած ոճիրը։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Այս առտու երկաթուղիի արկած մը պատահեցաւ Գումգաբուի մէջ։ Ածխավաճառ մը հոն կեցած վակոններէն ածուխ պարպելու պահուն, Սիրքէճիէն եկող կառախումբի մը վայրաշարժը տապալեց ածխավաճառը, որ գլխէն ու ոտքերէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ իր իկուն ժամ կէսին Մեծ Կղզիէն Մալթէբէ գացող Մախսուսէի շոգենաւը, կէս ճամբան առագաստաւոր նաւակի մը ընդհարելով, երկու կտոր ըրաւ զայն և մէջը գտնուող երեք հոգի ծովը ինկան։ Ատոնց երկուքը բռնեցին պարապ կողով մը և մինչեւ որ շոգենաւին մակոյկը ժամանեց, կրցան կենալ, որով ազատուեցան. իսկ երրորդը, պամեաճի արհնավուտ մը, խեղդուեցաւ։ Այդ պատճառով շոգենաւը և հետեւաբար Անատոլըի երկաթուղիի կառախումբը կէս ժամ ուշացան։

—Անգլիական Պոլդրն Հօլ շոգենաւը, 2,327 թոնոնոց, որ արմտիք բեռցած, Նիքոլայէվէն կուգար, երէկ առտու խրեցաւ Գըզգուլէի մօտ։ Նաւաձիգ շոգենաւեր կ'աշխատին զայն ազատելու։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն սերպիական վարժարանին ուսուցիչ Վոժիտոր Վոլովիչի տան մէջ իբրեւ սպասուհի ծառայող Սթաղումի անուն աղջըկան մը մարմինը գտնուեր է փողոցին մէջ։ Տակաւին յայտնի չէ թէ անձնասպա՞ն եղած է թէ ոճիրի մը զոհ գացած է։ Սրունքին ու ոտքին վրայ վէրքեր կան՝ անկման իբրեւ արդիւնք։

ՊՈԼԼՆԱՐԻՈՅ մէջ այս տարի խոտերը նուազ ըլլալով, երկրագործները չեն կըրնար անուցանել իրենց անասունները, որով աժան ծախած են զայն։

ԹԱՐԱՊԻՈՅ նաւամատոյցին մօտ, առջի օրը, կառք մը կեցած էր. շոգենաւին սուլիչէն ձին խրտչեցաւ և կառապանն ալ նոյն պահուն հեռացած ըլլալով, ձին սկսաւ կառքը դէպ ի ծով տանիլ, սակայն չորս կողմէ օգնութեան փութալով կեցուցին, ցաւալի արկածի մը առաջքը առնելով, վասն զի կառքին մէջ կին մը կար։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ Գարապաշ թաղը բնակող ածուխի գործաւորներ՝ Էօմէր, Համտի, Մուհիէտտին և ուրիշ երկու հոգի, առջի իրիկունը, կռուի բռնուեցան առնելիքի խնդրոյ մը համար։ Դաչոյններ քաշելով Էօմէր և միւսները վիրաւորուեցան։ Ամէնքն ալ ձերբակալուելով կեդրոնական բանտին հիւանդանոցը ղրկուեցան։

ՀԱՃԸՆԻ մէջ Բէքմէզճիօղլը Մանուկ աղայի սպասաւորը՝ Ստեփան այգիին մէջ փայտէ մը կախուած հրացանը առած պահուն, հրազէնը դիպուածով կրակ առեր և Մանուկ աղայի աղջիկը զարներ ու մեռեր է։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին 30րդ շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեդրի համար սապէս եղաւ. — Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեդր) 12,769 ֆր., անցեալ տարիէն 2,456 աւելի և միւս շաբաթներէն ալ 866։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեդր) 7,655, անցեալ տարիէն 2059 աւելի և միւս շաբթներէն ալ 731 աւելի։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին, կրօնական ժողովէն՝ Տ. Վահրամ և Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսները, Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքճեան, Տ. Գրիգորիս Պալագեան և Տ. Ղեւոնդ Դուրեան վարդապետները, Տ. Սահակ Ա. քահանայ Տէր Սարգսեան, Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեան, Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սանտալճեան, Տ. Միքայէլ քահանայ Աչճեան և Տ. Գրիգոր քահանայ Ճէպէճեան. իսկ Քաղաքական ժողովէն՝ Աչնան Տիրան պէյ, Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան և Մկրտիչ էֆ. Ասասեան։

Ինչպէս յայտնի է, բարեյիշատակ Անդրանիկ Իօաննեսեան իր կենդանութեան օրինաւոր հրիտակով մը իր ամբողջ ստացուածքը կտակած էր Ազգ. Պատրիարքարանի, գործածուելու համար ընտանեգուրկ մանուկներու հոգածութեան։ Եւ ըստ որում հանգուցեալը ռուսական հպատակ, իր կտակը վաւերացուած էր ռուսական ձեռնհաս դատարանէն։ Խառն Ժողովը կտակին գործադրութեան պարագաները և այս մասին յարուցուած զանազան խնդիրները հիմնովին քննելու և արդիւնքը տեղեկագրելու պաշտօնով Յանձնաժողով մը կազմեց, որուն անդամ կարգուեցան՝ Քաղ. Ժողովի անդամներէն Տիրան պէյ Աչնան և Ասասեան Մկրտիչ էֆ., և իրաւաբան Սմբատ էֆ. Քեաթիպեան։

⁂ Կարնոյ նորընտիր առաջնորդ Տ. Գէորգ արքեպիսկ. Երէցեան, ի պատասխան Ազգ. Վարչութեան կողմէ իրեն ուղղուած պաշտօնագրին, որով ծանուցուած էր իր ընտրութիւնը, գիր մը ուղղելով պարզած էր իր տեսութիւնները որոնց առջեւ որ և է պաշտօն ստանձնել կարելի չէր համարեր։ Ժողովը հարկ դատեց այս մասին քանիւ բերանոյ բանակցիլ Երէցեան Սրբազանի հետ. հետեւաբար որոշեց հրաւէր ուղղել Ն. Գերապատուութեան, Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին ներկայ գտնուելու համար։

⁂ Յովհ. Կիւմիւշեան կտակի Յանձնաժողովոյ անդամները հրաժարական մատուցած էին պաշտօնէ. Ժողովը նկատելով որ այլեւայլ հաստատութեանց կտակեալ գումարները մատակարարելու համար ուրոյն մարմիններ կազմելը տեղի կուտայ դժուարութեանց, որոշեց այս կարգի կտակեալ դրամոց մատակարարութեան համար միակ մարմին մը կազմել, և անոր յանձնել այս մատակարարութեան հոգը։ Իսկ անոր կազմութիւնը վերապահեց յառաջիկայ նիստին։

⁂ Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական գործերով։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏՐԱԳԻՐ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻ ԱՌՋԵՒ

Շատ չահեկան վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ երէկ Կրօնական Ժողովին մէջ, Յանձնաժողովի կազմած պատարագի արարողութեան մասին։ Փութանք նախ ըսել, որ Եռաձայնի Քննիչ Յանձնաժողովը պատարագի արարողութեան միայն 9 հատուածները քններ և բազմաձայնի վերածելու յարմար դատեր է։ Տ. Մանկունի արքեպս., Յանձնաժողովին Սրբազան նախագահը, Կրօն. Ժողովին ներկայացուց այս 9 կտորները, յայտնելով միաժամանակ որ անոնք Տ. Կոմիտաս վրդ.ին պիտի ղրկուին եռաձայնի վերածուելու համար և առաջարկեց Կրօն. Ժողովին, բոլոր եկեղեցիներու համար այս եղանակը պարտաւորիչ ընել։ Ս. Պատրիարք Հայրը նկատի առնելով այս խնդիրը, յայտարարեց որ Եռաձայնի Քննիչ Յանձնաժողովին քանի մը անդամներուն ճաշակին համաձայն կազմուած եղանակը ինք չի կրնար իր ստորագրութեան տակ բոլոր եկեղեցիներու համար պարտաւորիչ համարել։ Միաձայնի միանմանութիւն չկայ և ոչ մէկ տեղ և նոյն իսկ Յանձնաժողովի անդամներուն իրենց երգած եղանակները կրկին անգամ երգել տան, անոնք տարբեր պիտի երգեն։ Պատարագի միաձայն եղանակները զանազան տեղեր արեւելեան և եւրոպական եղանակներու ազդեցութեան ենթակայ են. եւրոպականի ազդեցութեան տակ գտնուած պատարագի եղանակը canto fermoի ձեւն ունի, իսկ արեւելեանինը՝ գեղգեղ։ Մանաւանդ մեր Պոլսոյ տիրացուներու երգածները դժուար կ'ըլլայ հանէնտէն զանազանել։ Սկիւտար ալ միաձայն երգեցին ըստ երեւութին, բրապէս քանի մը աններդաշնակ ձայներ կը լսուէին, որովհետեւ իւրաքանչիւր տիրացու իր երգածը կը քաշքշէր։ Այսպէս կազմուած միաձայն մը կարելի չէ մայր եղանակ համարել և ընդհանրացնել ու պարտաւորիչ դարձնել մեր բոլոր եկեղեցիներուն համար։ Բաց ի ասկէց, երաժշտական միօրինակութեան տեսակէտով բոլորովին անյարմար է պատարագի երգեցողութենէն միայն 9 կտոր ներդաշնակել, քանի որ պատարագը սկիզբէն մինչեւ վերջը որոշ ձեւէ մը պէտք է ընթանայ, և դպիրներու, սարկաւագներու և պատարագչին արտասանածներին ու երգածները ձայնի տեսութեան տեսակէտով աններդաշնակութիւն պէտք չէ յառաջ բերեն։ Սկիւտարի մէջ աստ հակառակն եղաւ։ Տ. Կոմիտաս վրդ. բնականաբար Պոլսոյ տիրացուներու գեղգեղանքին եռաձայնը չպիտի դնէ և Յանձնաժողովի պատարագն ալ անոր եռաձայնով եւրոպական պիտի հնչէ կազմողներու ականջին։ Նոյն իսկ Կոմիտաս վրդ.ին յօրինած եռաձայնը մէկ անգամէն մենք ընդհանրացնելու և պարտաւորիչ ընելու պէտք ուին և անոնցմէ միայն ընդունելութիւն գտնողները ընդհանրանան։ Գալով Չիլինկիրեան եռաձայնին, Յանձնաժողովը կրնար զայն քննել և եթէ անյարմար դատեր՝ մերժել։ Բոլորովին մերժելու և անոր քննութիւնը նկատի չառնելու իրաւունք չունէր։ Պէտք չէ մոռնալ որ Չիլինկիրեան էֆ. առաջին երաժշտագէտն է մեր մէջ որ Կրօն. Ժողովին բազմաձայն պատարագի արարողութիւն մը մատուցած է ի վաւերացումն և արդէն Յանձնաժողովին հաստատման բուն շարժառիթը Չիլինկիրեան էֆ.ի կողմէ Կրօն. Ժողովին մատուցուած պատարագի եռաձայն երգեցողութեան քննութիւնն եղաւ։

Ս. Պատրիարք Հօր պարզած այս առողջ սկզբունքները և մեր Ս. Եկեղեցւոյ չահերուն ու երաժշտական արուեստի պահանջներուն նկատմամբ պարզած ճշմարիտ տեսութիւններն ընդունուեցան ժողովականներուն կողմէ և որոշուեցաւ Յանձնաժողովի պատարագը կամ աւելի ուղիղն ըսելով, պատարագի երգեցողութեան ինն հատուածները բազմագրել և տարածել, նախ որպէս զի ուղողներ զայն գործածեն, ու երկրորդ՝ բազմաձայն պատարագի երգեցողութիւններ կատարուին այլեւայլ եկեղեցիներու մէջ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նորընտիր Առաջնորդ Տ. Էմմանուէլ Ծ. վրդ. Պալեանի պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը Ազգ. Պատրիարքարանի յանձնուեցաւ երէկ, գործակատար Արփա էֆ.ի միջոցաւ։

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Վարչական Ժողովները յառաջիկայ շաբթուընէ սկսեալ երեք շաբաթ ամառնային արձակուրդ պիտի վայելեն՝ տօնական օրերու պատճառաւ։ Հաւանական է, սակայն, որ Քաղ. Ժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի նիստ ընէ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այսօր, Խառն Ժողովի նիստէն ետքը, կը նախագահէ կրօնական ուսմանց դասախօսութեան ծրագիրը պատրաստող Յանձնաժողովին։ Իսկ վաղը, հինգշաբթի, Ն. Սրբազնութիւնը պիտի նախագահէ, դարձեալ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Նպաստից նորակազմ Յանձնաժողովին, — որ իր առաջին նիստը կազմելու հրաւիրուած է, — և յետոյ Ղալաթիոյ Խնամակալութեան։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունիի։ Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս և Տ. Մովսէս Սրբազանները, Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, Տ. Սահակ Ա. քհ. Տ. Սարգսեան, Տ. Յովհաննէս Ա. քհ. Մկրեան, Տ. Միքայէլ քհ. Աչճեան և Տ. Գրիգորիս քհ. Ճէպէճեան։

1. Երաժշտական Քննիչ-Յանձնաժողովոյ Նախագահ Սրբազանը, գրով մը Ժողովոյ ներկայացուց նոյն Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը, որով երկու առաջարկներ կը ներկայացնէր. Ա. Միաձայն Պատարագի հին երգեցողութեան ձայնագրութիւնը ընդունիլ, Բ. Պատարագի երգեցողութեան եռաձայնի յարմար կտորները Ս. Էջմիածին ղրկել համալսարանական երաժշտագէտ Տ. Կոմիտաս վրդ.ի, զանոնք եռաձայնի վերածելու համար։ Ժողովը որոշեց երաժշտական Քննիչ-Յանձնաժողովոյ յանձնել, նախ Պատարագի երգեցողութեան համար իր ընտրած միաձայն եղանակը բազմագրել և բաւականաչափ օրինակներ ցրուել մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած դպրապետներուն, որպէս զի զայն առ ի փորձ ի կիր առնուն, և ընդհանուր հաւանութեան արժանանալէ և ընդունելութիւն գտնելէ յետոյ, արդիւնքը տեղեկագրել դարձեալ Կրօն. Ժողովոյ, վերջնականապէս զայն ընդունելով վաւերացնելու և ապա եռաձայնի վերածման աշխատութեան ձեռնարկելու համար։— 2. Երզնկայի Տեղապահ Տ. Էմմանուէլ Ծ. վրդ. Պալեան կը յայտագրէր թէ Ս. Թադէոսի աւագ վանքը այցելած ատեն, իր առաջարկին վրայ, վանապետները թաղուած անձաւներու մէջէն հանած և բերած յանձնած են «Դեղթափ» անուն մասունքը, ձուաձեւ արծաթեայ գեղակերտ տուփի մը մէջ իբր 12 սանթիմէթր երկայնութեամբ և իբր 6 սանթիմէթր լայնութեամբ և կէս սանթիմէթրէն մինչեւ 1ուկէս սանթիմէթր հաստատութեամբ ակատ՝ յատակը մուգ կարմիր, ձուաձեւ քարի վրայ հարթ քանդակ Մեծն Կոստանդիանոսի և Սրբոյն Հեղինեայ կիսանդրիներն որոնց վերեւ հրեշտակ մը աջ ձեռքը վեր բռնած երկինքը ցոյց կուտայ։ Այս այն նշխարն է որուն մէկ յարենմանը կը գտնուի Հռոմի Թանգարանին մէջ, ի յիշատակ Յունաց Մեծն Կոստանդիանոսի։ Այս այն նշխարն է որ Ս. Արիստակէս հայրապետին յանձնուած էր Նիկիոյ Ս. Ժողովէն վերադարձին։ Ժողովը գոհ մնաց սոյն մասունքը գտնուած ըլլալուն համար։— 3. Ակնեց առաջ. Տ. Բարգէն, Տ. Ջաւէն և Տ. Տիրայր Ծ. վրդ.ները, Տ. Ղեւոնդ և Տ. Պլսակ վրդ.ները, առանձին առանձին տեղեկագրած էին իրենց այցելած վարժարաններու կրօնի ուսման և բարոյագիտութեան դասաւանդութեան մասին կատարած քննութեանց արդիւնքները։ Ժողովը արժան դատեց Կրօնի-Ուսման Յանձնաժողովոյ նկատառման յանձնել այդ տեղեկագիրները։— 4. Ամասիոյ մէջ պաշտօնէ դադարեալ Տաճատ քհ. Չիլէլեան ներում և պաշտօնավարութեան արտօնութիւն կը խնդրէր։ Ժողովը խսպառ մերժեց։— 5. Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ դպրապետ Հմայեակ էֆ. Շիշմանեան, ի դիմաց Դպրաց-Դասուն, կը խնդրէր որ առժամապէս հեռացուած Պ. Լեւոն Միհրանեանը իբր անդամ վերընդունի Դպրաց-Դասուն մէջ։ Ժողովը բաւ համարելով յիշեալին պատիժը, որոշեց ընդունիլ զայն։— 6. Երզնկայի առաջ. տեղապահ Տ. Էմմանուէլ Ծ. վրդ. ասկէ առաջ Կրօն. Ժողովոյ կողմէ եղած մէկ հարցման կը պատասխանէ թէ Ամատ գիւղի Տ. Ստեփան քհ. Տ. Յարութիւնեանի այրի ըլլալէն բնաւ տեղեկութիւն չունի, իսկ Երիցու գիւղի Տ. Յովհաննէս քհ.ի նախկին նշանածը մնացած է եղեր քահանայ ձեռնադրութենէն առաջ, և որմէ վերջ կրկին նշանուեր, ամուսնացեր և ապա քահանայ ձեռնադրուեր է։ Ժողովը վերահասու եղաւ բուն իրողութեան։— 7. Չմշկածագի վրայ ձեռնադրուած և յետոյ Խարբերդի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ պաշտօնավարող Տ. Արիստակէս քհն. Գաբրիէլեան կը գրէր թէ Չմշկածագ կը վերադառնայ, պայմանաւ որ իր նիւթականը ապահովուի և ճամբու ծախքը ղըրկուի։ Ժողովը որոշեց գրել Խարբերդի առաջնորդ Տ. Խոսրով Ծ. Վ.ի, որպէս զի ղրկէ զայն Չմշկածագ, պէտք եղած ծախքը հոգալով։— 8. Պանտրմայի քահանաները և Թաղ. Խորհուրդը միաձայնութեամբ պաշտօնագրով մը գոհունակութիւն յայտնելով իրենց վիճակին Առաջն. Տեղապահ Տ. Կարապետ Ծ. Վ. Մազլըմեանի բարւոք պաշտօնավարութեան մասին, կը խնդրէին վարդապետական Լանջախաչի արժանացնել զայն։ Ժողովը անոր արժանաւորութիւնը հաստատելով, որոշեց այս մասին կաթուղը գրել ի Ս. Էջմիածին։ Ասոնցմէ զատ Ժողովը զբաղեցաւ կարգ մը վարչական խնդիրներով։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ Ընտրելիներու Քննիչ Յանձնաժողովը իր Ե. նիստը գումարեց երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, հայերէն լեզուի քննութիւնները կատարելու համար։—1. Արձանագրուած ընտրելիներէն միայն չորսը ներկայացան, որոնցմէ երկուքը, օգն. ուսուցիչ, մէկը դասատ. ուսուցիչ, և մէկն ալ հայերէնի օգն. մանկագէտ. վերջինը, սակայն, օրինական տարիքը լրացուցած չըլլալուն համար մերժուեցաւ։ Ընտրելեաց քննութիւնները (կէս օրէ առաջ բերանացի և կէս օրէ վերջ գրաւոր) վարեց հայերէնի մասնագէտ քննիչ Նշան էֆ. Թորոսեան։ — 2. Օսմաներէնի օգն. մասնագէտի քննութիւն անցնելու համար ներկայացող ընտրելի մը, Յանձնաժողովին յայտնելով թէ մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ օր իր ծննդավայրը մեկնելու ստիպուած է, խնդրեց որ իր քննութիւնը եթէ կարելի է փութացուի։ Յանձնաժողովը այս բացառիկ պարագան նկատողութեան առաւ և նկատելով որ օսմ. քննիչ մասնագէտներն ալ ներկայ են, բացառաբար յիշեալ ընտրելիին օսմաներէնի քննութիւնը կատարեց։— Յանձնաժողովոյ Զ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ օր (3 օգոստ.) և քննութեան առարկաները պիտի ըլլան, եկեղեց. պատմ., աշխարհագրութիւն և գծագրութիւն։ — Սոյն Յանձնաժողովին անդամ նշանակուած է, Ուսումն. Խորհուրդին որոշմամբ, Տիկին Ագապի Սարաֆեան՝ մանկապարտէզներու ճիւղին համար, որուն մասնագէտ է։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ յուլիս 29 թուականով.

Անցեալ երեքշաբթի առաւօտ, 24 յուլիս, Լոյտի Հունգարիա շոգենաւով քաղաքս ժամանեց ազգ. վարժարանաց նորընտիր Տնօրէն Վահրամ էֆ. Արծրունի, որ համակրանօք ընդունուեցաւ Տ. Բարթող Հօր, Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց և ուսուցչական խումբին կողմէ, ու յատկապէս պատրաստուած բնակարանը՝ առաջնորդուեցաւ։ Վաղայաջորդ օրը, ուրբաթ, Թաղ. Խորհուրդը, Տ. Բարթող Հօր նախագահութեան ներքեւ և մասնակցութեամբ Արծրունի էֆ.ի, նիստ կատարելով հետեւեալ կարգադրութիւնները ըրաւ դպրոցական գործին նկատմամբ.— Նորեկ Տնօրէնին պնդումին վրայ, որոշուեցաւ Ս. Գէորգեան մանկապարտէզը վարժարանի մուտք ու խոնաւ ստորնայարկէն եկեղեցւոյ հանդիպակաց թէեւ քիչ մը հին՝ սակայն հաստատուն տանը փոխադրել և ըստ այնմ հարկ եղած նորոգութիւնները կատարել տալ հոն. յետոյ, նկատելով որ դպրոցական վերամուտի օրերը կը մօտենան, միաձայն որոշում տրուեցաւ նաեւ գրել Կ. Պոլիս գտնուող տեղացի Օր. Մանկավարժուհիին որ իր մանկավարժական քննութեանց գործողութիւնները փութացնէ և ժամ առաջ վերադառնայ իր պաշտօնին գլուխը՝ Տարտանէլ։ Նոյնպէս կարող ու փորձ դաստիարակ-ուսուցչուհիի մը պէտքը տեսնուելով, Տնօրէնին յանձնուեցաւ հարկ եղած բանակցութիւնները կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել Թաղ. Խորհրդոյ։— Քաղաքիս արժանընտիր քահանան՝ Տէր Բարթող Ռոտոսթոյի քահանաներէն է, որ մէկ տարի առաջ հաստատուած ըլլալով Տարտանէլ, իր խոհական բնաւորութեամբ, թուրքերէնի լեզուի քաջ ծանօթութեամբ և եկեղեցասիրութեամբ ամէնուն սէրը ու համակրութիւնը շահած է։ Շնորհաւորելի են նաեւ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ Մանուկ Առաքելեան, Թադէոս Փափազեան, Մանուկ Մուրատեան, Թադէոս Մոմճեան և Յովհաննէս Ներսէսեան էֆ.ները, որոնք ամէն տեսակ յօժարութիւն յանձն առած, ջանք չեն խնայեր եկեղեցւոյ բարեզարդութեան համար և կ'աշխատին վարժարանները միշտ բարեկարգ վիճակի մը մէջ պահել.— Եռաձայնն արդէն մէկ երկու ամիսներէ ի վեր մուտ գործած է մեր եկեղեցին մէջ շնորհիւ դաստիարակ-երաժիշտ Խոսրով էֆ. Քէօմիւրճեանի, որ Չիլինկիրեան եռաձայնը միշտ առաջնորդ ունի իրեն։ Թէեւ ինչ ինչ թերութիւններ կան, սակայն յուսալի է որ քիչ ատենէն ատոնք դարմանուին։

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ Արմէն Մօրեան, իրենց մօրը յուղարկաւորութեան առթիւ, մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Գալֆաեան Որբանոցին, խմբագրութեանս միջոցաւ։

ՕՐ. ԷԼՊԻՍ ՔԷՐԷՍՏԷՃԵԱՆ

ԴՐՆԱԼԸ ԿՂԶԻԻ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ երէկ հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը Օր. Էլպիս Քէրէստէճեանի՝ քոյր Վսեմ. Պետրոս էֆ. Քէրէստէճեանի, Տնօրէն Ելմտական Նախարարութեան Թարգմանութեանց Դիւանին։ Արարողութեանց կը նախագահէր Պրուսայի Առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունի, իր շուրջն ունենալով Տ. Վահան Ծ. վրդ. Յակոբեանը և բազմաթիւ քահանաներ։ Տաճարը լուսավառուած էր պատշաճապէս ու մէջտեղը դրուած էր դագաղը, ծածկուած ծաղկեպսակներով զորս ղրկած էին Քէրէստէճեան ընտանիքին անդամները և Այրի Տիկին Մ. Քալէնտէր։ Եկեղեցին լեցուած էր յուղարկաւորներու ստուար բազմութեամբ, որուն մէջ կը նշմարուէին Մալիէի գլխաւոր պաշտօնատարներ, վաճառականներ և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւնք, ինչպէս նաեւ Դըննալըի ազգայիններէն շատեր։ Դամբանականը խօսեցաւ Տ. Վահան Ծ. վրդ. Յակոբեան, բնաբան առնելով «Դարձ անձն իմ ի հանգիստ քոյ, զի Տէր կոչեաց քեզ» խօսքը։ Կեանքի ու յաւիտենական հանգիստի վրայ կրօնական տեսութիւն մը պարզելէ ետքը, դամբանախօս Հայրսուրբը խօսքը մասնաւորեց հանգուցեալոյն վրայ, թուելով անոր բարեմասնութիւնները և աւելցնելով որ Օր. Էլպիս թէեւ ամուսնացած չէր, սակայն մայրական խնամք ու գուրգուրանք ունեցաւ իր ընտանիքին վրայ և բոլոր զինքը ճանչցողներուն յարգանքը գրաւեց իր բարի ձիրքերով։ Տ. Վահան վրդ. երկնային միխիթարութիւն հայցեց Քէրէստէճեան ընտանիքին անդամներուն, այս սգալի կորուստին համար։

Յաւարտ դամբանականին, դագաղը եկեղեցական թափօրով առաջնորդուեցաւ գիւղին ազգ. գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ հանգուցելոյն մարմինը։ Յուղարկաւորները դագաղին հետեւեցան մինչեւ գերեզմանատուն և հոն՝ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին Վսեմ. Պետրոս էֆ. Քէրէստէճեանի և ընտանեկան պարագաներուն։

ՏԻԿԻՆ ԱԳԱՊԻ Ս. ՄՈՐԵԱՆ

ՊԱՆԴԸՐՄԱՅԷՆ յուլիս 30 թուականով կը հաղորդեն խմբագրութեանս, թէ քաղաքին հայ համայնքը ցաւալի կորուստ մը ունեցեր է Տիկին Ագապի Ս. Մորեանի մահուամբ, որ խորին վշտակրութեամբ համակեր է հանգուցելոյն ընտանեաց անդամներէն զատ, բոլոր զինքը ճանչցողները։ Վիճակին առաջն. տեղապահ Տ. Կարապետ վրդ. Մազլըմեան որ Վարդավառի տօնին առթիւ Հայ-Գիւղ գացած էր, այս մահագոյժն իմանալով՝ փութացեր է Պանտըրմա վերադառնալ, ուր նախագահեր է յուղարկաւորութեան տխուր արարողութեան, շրջապատուած քահանայական դասէն և յուզեալ չնչտերով դամբանական խօսեր է, ի վեր առնելով հանգուցեալ Տիկնոջ առաքինի կեանքն ու բարեմասնութիւնները, երկնային միխիթարութիւն հայցելով սգաւոր ամուսնոյն ու զաւկըներուն։ Յուղարկաւորներու ստուար բազմութիւն մը, որուն մէջ կը նշմարուէին բազմաթիւ պատուաւոր օտարազգիներ ալ, ընկերացաւ դագաղին. առաջն. տեղապահ Հայրսուրբը թափօրին նախագահեց մինչեւ գերեզմանատուն, ուր վերջին «Հոգւոց»ը արտասանեց։ Այս դառն մահուան առթիւ մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալ Տիկին Ագապիի ամուսնոյն՝ Ս. էֆ. Մօրեանի, և որդւոցը՝ Արթիւր էֆ. Մօրեանի (Իզմիր) ու Արմէն էֆ. Մօրեանի, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 օգոստոս.— Սակարանը բացուեցաւ աննպաստ տպաւորութիւններով։ Նիւ-Եորքէն առնուած հեռագիրներ՝ ծանուցանող թէ տեղւոյն Սակարանին մէջ խուճապ տեղի ունեցած է, աննպաստ տպաւորութիւն մը յառաջ բերին։ Սպանիոյ արժէթուղթերը, դրամի սակին նօթէն աղելուն հետեւանքով, դարձեալ ինկան. սպանիական արտաքինը կէս «բուան» եւս կորսնցուց։ Միջազգային բոլոր արժէթուղթերու համար վաճառման առաջարկութիւններ եղան։ Ռուսական արժէթուղթերը նորէն ինկան։ Բոլորովին կը հերքուի այն զրոյցը թէ ռուսական փոխառութեանց կտրօններու փոխարժէքը պիտի չհատուցուի։ Ռիօ Թինթօ 1825 բացուելով 1836 փակուեցաւ։ Նիւ-Եորքի ու Լոնտոնի մէջ պղինձի գինը 77.10 ոսկիէն ինկած է 73.15ի։ Հանքային արժէթուղթերու և ամերիկեան երկաթուղիներու բաժնեթուղթերուն գիները ավար են Լոնտոնի Սակարանին մէջ։ Նիւ-Եորքի մէջ գիները, առջի օրուան հետ բաղդատելով, քիչ մը լաւ են, բայց այս բարւոքումը, արդիւնք միջամտութեանց, նուազ կարեւոր է։

ԲԱՐԻԶ.— Քարլսպատէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն քաղաքապետութիւնը ճաշ մը տուեր է ի պատիւ Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Քլէմանսոյի։ Խիստ սիրալիր բաժակաճառեր արտասանուեր են։

—Պ. Քլէմանսօ մէկ քանի օրէն Մարիէնպատ պիտի երթայ և Անգլիոյ թագաւորին հետ պիտի տեսակցի։

ԼԱ ՀԷ.— Խաղաղանախորհուրդին ելքին համար վերջերս յայտնուած մտահոգութիւնները հանդարտեցան, բոլոր պատուիրակներուն միջեւ կատարուած մտերմական բանակցութեանց հետեւանքով։ Պարոն Ֆոն Մարշալ յայտարարեց թէ իրաւարարութեան միայն ատեանին հաստատումը ապահովուած է։ Այդ առթիւ անուանուած յանձնաժողովը այսօր պիտի տայ իր որոշումը. նաեւ իր կարծիքը պիտի յայտնէ պարտաւորիչ իրաւարարութեան խնդրոյն համար։ Խաղաղանախորհուրդը պիտի աւարտի սեպտեմբեր 7ին։

ԹՈՔԻՕ.— Սէուլէն կը հեռագրեն թէ մահուան դատապարտուեր է պետը քորէական այն պատուիրակութեան որ հիմա Ամերիկա կը գտնուի՝ Ճափոնի ընթացքին դէմ բողոքելու համար։ Նախագահ Պ. Ռուզվելդ չէ ուզեր ընդունիլ այդ պատուիրակութիւնը։

ՍՈՖԻԱ.— Զրոյց կայ թէ Ֆէրտինանտ իշխանին անուանման տարեդարձին տօնը, նախարարութիւնը պիտի հրաժարի։ Կրնայ ըլլալ որ Սօպրանիէֆին համար նոր ընտրութիւններ կատարուին։

ՎԻԷՆՆԱ.— Էտուարտ թագաւորը, Մարիէնպատի մէջ, Վայմարի պալատը պիտի բնակի, ուր ժամանակին բնակած են Կէօթէ ու Նաբոլէոն։

— Անգլիական ազնուականութեան պատկանող շատ անձեր Մարիէնպատ կը ժամանեն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բոլոր լրագիրները վեր կը հանեն քաղաքական կարեւորութիւնը Վիլհէլմսհէօհէի տեսակցութեան՝ Էտուարտ թագաւորին և Վիլհէլմ կայսեր միջեւ։ Կրէֆիք կ'ըսէ թէ Քրոնպէրկի տեսակցութիւնը, անցեալ տարի, զուտ անձնական հանգամանք մը ունէր, մինչդեռ Վիլհէլմսհէօհէինը քաղաքական է։

ՊԷՐԼԻՆ.— Նորտ Տոյչէ Ցայդունկ, Պերլինէր Թակեպլադ և Լոքալ Անցայկեր կ'ըսեն թէ Վիլհէլմսհէօհէի և Իշլի տեսակցութիւնները Սուինէմիւնտէի շարունակութիւնն են և թէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը այդ կերպով ապահովուած է։

ՀՌՈՄ.— Իտալական հեռագրական գործակալութիւն մը կ'ըսէ թէ Տէպրոյի մէջ նկատողութեան առնուած խնդիրները Կէմմերինկի մէջ պիտի լուծուին Պարոն Ֆոն Էրէնթալի և Պ. Տիդդոնիի միջեւ։ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայանալով, պիտի մատուցանէ Իտալիոյ թագաւորին ինքնագիր մէկ նամակը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ թագաւորը, արտաքին գործոց խորհրդականին հետ, ճամբայ ելաւ դէպ ի Վիլհէլմսհէօհէ։ Լոնտոնի աւստրիական ու գերմանական դեսպանները կայարան երթալով ողջերթ մաղթեցին։

ՌՕՏՕՍԹՕ.— Սամարայի մէջ քօլէրայէ քսան նոր դէպքեր և քսաներեք նոր մահեր պատահեցան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Յուլիս 31/13 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 22
Ամէնէն բարձր գին	»	102 27
Ամէնէն վար գին	»	102 18
Րումէլի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	163 1/4
Ամէնէն բարձր գին	»	163 3/4
Ամէնէն վար գին	»	163 1/4
Թրանվայ	»	49 3/4
ԲԱՑՈՒՄ 1/14 Օգոստոս		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Օ. Ո.	102 17
» » » ժամը 4ին	»	102 18
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	163 1/8
» » ժամը 4ին	»	163 1/8
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	438 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	517 —
» » Բ. սերի	»	515 —
» » բաժնեթուղթ	Օ. Ո.	16 45
Շիրքէթի Խայրիէ	»	44 —
Շիրքէթի Խայրիէի Համիտիէ	»	5 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 20
Օսմ. Ծխախոտ		— —
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		9 —
» ժուիսանս		4 05
» պարտաթուղթ		470 —
Թրանվայ	Ֆր.	49 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.		321 —
Գալիա Քարա Այտըն		615 —
Միտիլլի դանքա	Օ. Ո.	6 —
Սալօնիքի դանքա		— —
Մէրսին Ատանա պրգմ.	Ա. Ո.	16 3/8
Քարասու առանձնաշնորհեալ		56 —
» սովորական		52 —
» 5 պարտաթուղթ		80 —
Քարափ Իզմիրի		586 —
Փոխառ. Հելլէնական 5 %		235 —
Հելլէնական պարգեւաւոր թուղթ		416 —
» » »	Օ. Ո.	4 03
Լաւրիոն	Ֆր.	68 —
Զալթըրը	»	80 —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	109 1/2
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 97 1/2
Վիէննայի » »	Քուրոն	21 98
Պէրլինի » »	Մարք	18 71
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլիական ոսկի	Ղր.	109 32
Ֆրանսական »	»	87 09
Գերմանական 20 մարք	»	106 10
Բօլ Էմփէրիալ	»	91 50
Մէճիտիէ տարբերութիւն	»	107 2[illegible]
Արծաթ մանրուք	»	104 —
Մեթալիք	»	101 10
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 72

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԱՅԵՐ
ԴԱԼԱԹԻԱ-ՊՈԼԻՍ

որ ծանօթ է արանց, կիներու և աղոց յատուկ իր ճաշակաւոր ու նորաձեւ զգեստներով, ամէն օր կը ստանայ եղանակին ապրանքները։

ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՊՈՆԷԹՐՐԻԻ ՆՈՒՐԲ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

10—10

ԻԼԱՆ
(Բօրսա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Գալը խուֆուֆը ճէտուէլ լէյին միւպահասը լազըմ կէլէն ալթը գալէմ թէլ վէ իզօլաթօր վէ սաիրէ մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընըլըննտան թալիպ օլանլարըն խիւզաէ օն հիսսալը լէյ թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիյինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէյի համիլէն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթը ալիէսի մէճլիսը խուրէյսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 31 թէմուզ 323

* *

5000 քիլօկրամ պէհազ պամուկ քէազըթը պու քէըրէ մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլմազըլէ թալիպ օլանլարըն խիւզաէ օն հիսսալը լէյ թէէմինաթը նագտիէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիյինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէյի համիլէն թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթը ալիէսի մէճլիսը խուրէյսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 31 թէմուզ 323

ԳԼԽԱՑԱՒԻՐ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու քնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ցնցելու համար գլխացաւերը կամ ամէնէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարաններ A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէճիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Թղթակ Հաւաքիններու վարչութիւնը կը ծանուցանէ գրոշմատուրք վճարողներուն թէ եթէ վարչութեան գործակալ և դրոշմատուրքի գործածութեան հսկող պէտք է ճանչնան այն անձերը միայն որոնք իրենց ինքնութիւնը յայտնող թուղթ մը ունին իրենց քով, ստորագրուած Ընդհ. Տնօրէնին և վերահսկողին կողմէ ու վարչութեան պաշտօնական կնիքովը կնքուած։ Օրինականութեան պարագային, այդ գործակալները իրաւունք ունին տեղեկագիր մը պատրաստելու, բայց տուգանքները գանձելու արտօնութիւն չունին։ Տուգանքը մի միայն պէտք է վճարուի վարչութեան գործակալութեանց սնտուկներուն, որոնք պարտին օրինական ընկալագիրն յանձնել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

16/29 յուլիս 1907 (1323) 8—3

ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐ
Նիքոլայիտիս Եղբարք

Պատուոյ լիգատակութեան արժանացած Բարիզի մէջ՝ Ֆրանսայի ատամնաբոյժերու ժողովին անդամներէն։

Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 413, Բոսթա փողոց Թիւ 1, Շաւալ վաճառատան վրայ՝ առաջին յարկ։

Ճիւղեր.—Գատըգէօյ Մէօհիւրտար, Քորբիի պարտէզին մօտ։

Բերնի հիւանդութիւնները կը դարմանեն։ Շատ փտած ակռաները ոսկիով, «բլաթին»ով և «էմայ»ով կը լեցնեն։ Իրենց մասնաւոր գործիքներով յախճապակիէ ակռայի կտորներ կը շինեն և դայնս կը փակցնեն ակռային առողջ մասին, այնքան ճշդութեամբ որ ակռան ամբողջ կ'երեւայ և կտոր ունենալը բնաւ յայտնի չըլլար. այդ կերպով յախճապակիով ալ ակռայ կը լեցնեն։ Յախճապակին ամենէն ամուրն է ակռայ լեցնելու համար գործածուած զանազան առարկաներուն. եթէ առջեւի ակռաները լեցուին, բնաւ յայտնի չըլլար թէ լեցուած են։ Առանց մէ զատ ամերիկեան վերջին գրութեամբ կեղծ ակռաներ կը շինեն և առանց քիմքի «Պրիճուորք» տեսակէ ակռաներ կը զետեղեն։ Վերոգրեալ տեղերը ամէն օր կ'ընդունին իրենց դիմողները։ 50—11

ԱԼԱՇԵՀԻՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱԼԱՇԷՀՐԻ
(ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱ)
"ՍԱՐԸ-ԳԵՃԻ" ԱՂԲԻՒՐ
ՍԵՂԱՆԻ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ԻՏԷԱԼԸ

Ո՛Ւ Է մաքրէ գերծ, ամէն ստամոքսի կը յարմարի այս հանքային ջուրը։ Շատ օգտաւէտ է ՍՏԱՄՈՔՍԱՑԱՒԵՐՈՒ, ԼԵԱՐԴԻ, ԱՂԻՔԻ, ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ։ Կը բուժէ ՇԱՔԱՐԱԽՏԸ, ԱԻԱԶԱԽՏԸ և ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ինչ որ տրեզերապէս հաստատուած է նշանաւոր բժիշկներու և քիմիագէտներու կողմէ տրուած վկայականներով։ Շարաթը երկու անգամ կանոնաւորապէս հոս կը ղրկուի այդ հանքային ջուրը, որ թարմ կ'ըլլայ բնականաբար և իր մէջ կը պարունակէ այդ փնտռուած ջուրերուն յատուկ բոլոր Ա. ՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը վաճառուի բոլոր դեղարաններու, նպարավաճառանոցներու, ճաշարաններու և գարեջրատանց մէջ։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԹԱՆԱՍՈՒԼԱ ևւ ՔԻՕՆԻ
ԻԶՄԻՐ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ՔՈՒՐԹԷՍԻ ևւ ՎԱՍԻԼԻԱՏԻ
Սասքըզիէ խան, Պոլիս
36—20

EL DIA
ԷԼ ՏԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Ընդդէմ հրդեհի
եւ ծովային արկածներու
Դրամագլուխ 10,000,000 ՓԷԶԷԹԱ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՊԱՐՍԵԼՈՆ (Սպանիա)
Նախագահ Վարչական Ժողովոյ
ԳԱՄԻԼՕ ՏԷ ԱԿՈՒԻՌՌԷ ԽԱԼՏԱՑ
Վարիչ Տնօրէն
ԼՈՒԻ ՏԷ ԱԿՈՒԻՌՌԷ
Ընդհանուր Տնօրէն
Պ. ԶՈՒՍ ՀԷՔ
Ղալաթիա, Վոյվոտա խան
50—13

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
50,000,000 Տրախմի
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Բադրաս, Վոլօ, Շիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 տրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, սա տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանով		3%
Վեց ամսուան համար		3½%
Մէկ	» »	4 —
Երկու	» և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 1ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր տետրակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ։ 50—17

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Դշ. 31|13 Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բոր Սաիտ ու Սուէզ ու Նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 31|13 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Քէրսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 1|14 Սէվաստոբոլ ժամը 0ին։

Եշ. 2|15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիօս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 4|17 Օտեսա, ժամը 12ին։

50—15

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական և առողջ դաստիարակութիւն մը։ Բնիկ և Ամերիկացի ուսուցչական խմբին վրայ աւելցած է Զուիցերիացի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր այժ տալու համար նաև ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժիշկին, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Զէյմըրսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ յունուարի մէջ։ Գործնական արհեստագիտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան 1½ ոսկի։

Թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտներ, եթէ կ'ուզեն Հայաստ Փաշայէն Իզմիթ կէս գինով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի և իրենց անունները արձանագրել տան մինչեւ օգոստոս 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի կամ վարժարանիս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պայպըլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։ 20—5

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ
ԱՅՆԹԱՊ, 1Բ. Տարի

Գոլէճական տարին կը սկսի Սեպտ. 11, 1907։ Մուտք քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Սեպտ. 6է (Ուրբաթ) մինչեւ Սեպտ. 11 (չորեքշաբթի)։ Մուտք քննութեան համար մասնաւոր վճարում մը կ'ընէ իւրաքանչիւր նոր ուսանող։ Այս վճարուած դրամը ուսանողին թոշակին կը հաշուուի, եթէ ան չարունակէ գոլէճական ընթացքը, և եթէ մուտք քննութիւնները տայ կանոնաւոր ժամանակին։ Եթէ ոչ՝ վճարուած դրամը ետ չդարձուիր։ Գոլէճը մտնել ուզող ուսանողներ պարտին կատարելապէս պատրաստ ըլլալ քննուելու բոլոր այն դասերուն մէջ որոնք վար են դասերէն այն կարգին ուր մտնել կը փափաքին։ Բոլոր մուտք քննութիւնները ուարտելու են Սեպտ.ի մէջ, և ուսանողներուն թոյլ չտրուիր սկսիլ իրենց դասերուն մինչեւ որ անոնց մուտք քննութիւնները չաւարտին։ Հայերէն չգիտցող ուսանողները կրնան նոյն քննութիւնները տալ Արաբերէն, Յունարէն կամ Թուրքերէն լեզուներով։ Այս տարի առաջին անգամ ըլլալով, Արաբերէն ալ պիտի ուսուցուի։ Արաբերէնի ուսմնըրդ կարգը մտնելու համար ուսանողէն կը պահանջուի գիտնալ խօսիլ հասարակ լեզուն, ծանօթ ըլլալ Արաբերէն լեզուի քերականութեան (սարֆ) և համաձայնութեան (նահվ), և կարենալ Արաբերէն պարզ շարադրութիւն ընել։ Ուսուցիչի եայլնի համար տարեկան 8 օսմ. ոսկի, ուսուցման՝ 3 և 2 օսմ. ոսկի։ Աւելի տեղեկութիւն և Գոլէճի ձրի յայտագիր ստանալու համար դիմել առ. Տնօրէն Գոլէճին, Ճ. Ի. Մէրիլ, Այնթապ։ 8—2

Ո՞ւրկէ կը գնէք ձեր հագուստները՝ արանց, կանանց և տղոց յատուկ
Ո՞ւրկէ կը գնէք ԻԹԱ անուն գլխարկները
Ո՞ւրկէ կը գնէք ՈՒՕՔ ՕՎԸՐ անուն կօշիկները
Ո՞ւր կը հագուիք ոտքերնուդ մինչեւ գլուխ

ՃԹԱՅՆԷՆ
ՃԹԱՅՆԷՆ
ՃԹԱՅՆԷՆ
ՃԹԱՅՆԷՆ

50—29

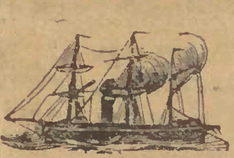

ԹՈՄԱՍ ՔՈՒԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարտէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամինօ	938	Հինտու	3720	Մրքատօ	3557	Տիբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիտոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէբա	1203
Պառանօ	1822	Տինամօ	504	Իռկօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտռհօ	5540	Նէքօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրֆֆալօ	4481	Էլտօքատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէօ	1053	Էնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գոլիբռօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գորէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վոսքօ	1914
Գոզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքոկօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վ.քլէոեցն	2391
Սօսէթօ	1831	Կոլիէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտօ	1350
Գոլորտօ	4235	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէցօ	1200
Գոնկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոճէօ	1789	Թարօ	
Գորտօ	895	Կրոտօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզալինտ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Քօլէնցօ շոգենաւը, Նաւապետ Պրանտըն։
Վ.իկօ շոգենաւը, Նաւապետ Հարպօրտ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Թոքիօ շոգենաւը, Նաւապետ Թորն, օգոստոս 19ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—4

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆեր 20 բուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պաղչէ Գաբու, Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօֆ, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պաղչէ Գաբու Թիւ 10։
Պոլիս, Ապոտ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Պ. Ս. Այմէլըզլու, Էմին-Էօնիւ, Պաղչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Աղեքսանդր Անաստասեադիս Չուքուրլու հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Ենդրէա, Մօտա Ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգէօյ, Թէօտօրօս Իօաննիտէս, Նամազկեահի մօտ։
Շիշլի, Մ. Ե. Բոսի, Պէօյիւքտէրէ հատաէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սօմմարիպա։
Մեծ Կղզի, Րէօտալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԶԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Իններորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 սեպտ. 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւ		Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւ	
175 000		35 000	
Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ				
300,000	ղրշ.	1				
100,000	»	1				
50,000	»	1				
20,000	»	1				
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական		ղրշ.
50,000	»	10	»	5,000	»	»
40,000	»	20	»	2,000	»	»
60,000	»	60	»	1,000	»	»
200,000	»	400	»	500	»	»
240,000	»	3000	»	80	»	»
630,000	»	31,500	»	20	»	»
1,750,000	»	35,000				

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ո և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մեճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մեճիտիէ
Կէս տոմսին արժէքը կէս մեճիտիէ
Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և չքնաղրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Ղալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Գայասըս, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պօյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—16

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (156)

ԺԻՒԼ ՎԷՌՆ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը Արկածները

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ՏԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Թ.

ՓՈԹՈՐԻԿԸ

—Մ՛հ, ինչ փոյթ, ըլլա՛յ Ռուսաեօմնթի, ըլլա՛յ Լուվէթի մէջ, պատասխանեց Ժէրմէն հեգնական շեշտով մը և ձեռքը զսնուած մօրակով խաղալով, որովհետեւ ուսարդութեան տարազ կը կրէր։

—Այդ բանը չպիտի ըլլայ երբեք, կը հասկնա՞ք, ո՛րչափ ատեն որ ես ողջ մնամ։

Ժէրմէն ցնցեց ուսերը։ Բայց այդ պահուն վախցաւ Նաթալիէն։ Այրին չափազանց գունատած էր և յիմարութեան նշոյլներ կ'արձակէին աչքերը։ Սոսկալի զայրոյթ մը, որ ամէն խորհրդածութիւն կը կասեցնէ և անդարմանելի յանցանքներ ու ոճիրներ գործել կուտայ, այդ ճմլուած սրտին մէջ կը պոռթկար, ուր երկար ատենէ ի վեր դիզուած էին ատելութեան խմորները։ Երկար ու նիհար ձեռքերը դէպ ի Ժէրմէն կ'ուղղուէին ու վար կ'իյնային մեքենական շարժուձեւով մը, իբր թէ դժուարաւ դիմադրէին իր վրէժխնդրութեան մղումին։

Ժէրմէն, հակառակ իր սարսափին, յարեց.

—Պէտք է վարժուիք այդ գաղափարին, տիկին...

—Ո՛չ, միբունիկս։

—Մէկ ամիս չանցած, ձեր զաւակներէն մէկուն կինը պիտի ըլլամ... Եթէ երբեք միասին բնակութենէ կը խորշիք, կրնաք յիշել ձեզի ըրուած խօսքը...

—Ի՞նչ խօսք։

—Եթէ չհամակերպիս, դուն գիտես։

—Մ՛հ, անոնց հետ համակարծի՞ք էք, այնպէս չէ։

—Այո՛։

—Թերեւս ալ մտքերնուդ անցուցած էք թէ պիտի գայ օր մը ուր անկարելի դառնալով միասին բնակիլ... պիտի ստիպուիմ դղեակէն հեռանալ...

—Այո՛։

—Մ՛հ, թշուառակա՛ն, անզգա՛մ... Որքան ատեն որ ողջ մնամ, այդ բանը չպիտի ըլլայ երբեք... Նախամեծար պիտի համարիմ ձեզ խեղդել... որովհետեւ... չեմ գիտեր... բայց ձգտում մը կը զգամ ձեզի նկատմամբ... ինծի այնպէս կը թուի որ... եթէ երբեք... ձեր ծիւնաթոյր և այնքան փափուկ վիզը քիչ մը սեղմեմ պառաւ կնկան նիհար մատներուս միջեւ... գործերնիդ շուտ պիտի լմնցնեմ... և ձեռքերնուդ ազատած պիտի ըլլամ... աղուորս...

Նաթալիի երկայն մատները, սառոյցի պէս պաղ, մանկամարդ աղջկան քնքուշ վիզը շօշափեցին ու սեղմեցին, այնպէս որ գլուխը պատին փակաւ...

Բայց Ժէրմէն իր պաղարիւնութիւնը վերստացած էր...

Մանկամարդ աղջիկը ճիչ մը իսկ չարձակեց... Կողմնակի նետուեցաւ... այդ սեղմումէն խոյս տուաւ... որ ապահովիք մըն էր միայն... և առանց բառ մը արտասանելու, տժգունած ու աչքերը բացուած, մօրակը բարձրացուց...

Ժէրմէն մօրակով խարազանեց այրին դէմքը...

Նաթալի մռնչիւն մը արձակեց...

Բակին մէջ որսորդները արդէն իսկ մտահոգութիւն կը զգային Ժէրմէնի երկարատեւ բացակայութեան համար։ Նաթալիի ճիչը լսելնուն պէս, սենեկապանուհի մը և ուրիշ ծառաներ փոքր սրահը մտան։ Այնքան շուտ վրայ հասան որ հետաքրքիր ականջներ դուռնէն մտիկ ըրած ըլլալ կը թուէին այդ բուռն ու մոլեգին վիճաբանութիւնը։

Իրիկուան, երբ Միշէլ ու Լօրան որսորդութենէ դարձան, Նաթալի արդէն տուած էր իր որոշումը։ Իր զաւակներուն պիտի ըսէր.

—Կա՛մ այդ աղջիկը և կամ ես. երկուքէն մէկը ընտրեցէ՛ք։

Ի զուր սսսկումով պատած էր իր հոգին և ձայն մը կ'աղաղակէր.

—Զի՞ս յիշեր միթէ անոնց խօսքը. «Եթէ չհամակերպիս, դուն գիտես։

Եթէ Նաթալի բռնադատէր ընտրութիւն մը ընելու, Միշէլ ու Լօրան պիտի վախնային, չուզելով կորսնցնել իրենց երջանկութեան նուիրուած բովանդակ կեանք մը։ Աւելի զօրավարեղ պիտի դառնային։

Սակայն զաւակներէն մտեցած ատեն սրտի ուժգին տրոփում մը ունեցաւ, տեսնելով որ դժնդակ դէմք մը, կնճռոտ ճակատ մը ու անողոք աչքեր ունէին. գէթ իրեն այնպէս թուեցաւ։

—Զաւակներս, արդարութիւն կը խնդրեմ ձենէ, ըսաւ այրին։ Հարկ կա՞յ կրկնելու թէ մայրերնիդ ինչ՛ր ըրած է ձեզի համար, և այդ մայրը նախատուած ու մտրակուած է հիմա...

Նաթալի իր մատը դրաւ այտին վրայ, ուր կարմիր գիծ մը կար։

—Տեսէ՛ք մտրակով զարկած տեղը։

Լօրան պատասխանեց, մինչ Միշէլ երեսը անդին կը դարձնէր անտարբերութեամբ.

—Անշուշտ առանց պատճառի չէ որ իջեցուցած է մտրակի այդ հարուածը...

Այրին կակազեց.

—Զաւակներս, այդպէ՞ս կը պաշտպանէք զիս։

—Ի՞նչ ըսիք և ի՞նչ ըրէք որ ձեզ ծեծեցին...

—Ըսի այդ աղջկան թէ ո՛րքան կ'ատէի զինքը և թէ ո՛րքան նողկալի էր։

—Ուրի՞շ։

—Ըսի թէ ձեր երկուքէն մէկուն կինը չպիտի ըլլայ երբեք, որքան ատեն որ ես ողջ ըլլամ։

—Ցետո՞յ։

—Եւ թէ պիտի նախընտրէի սպաննել զինքը... Բայց չպիտի սպաննեմ, որովհետեւ չէք ուզեր այդ բանը... սակայն գթացէ՛ք ձեր մօրը վրայ, որ ձեզի համար, ձեր հանգիստին, փառքին, փառասիրութեան և զօրութեան համար ոճիրներու առջեւ չէ ընկրկած...

Թշուառական կինը, ձեռքերը իրարու միացուցած, կը թախանձէր.

— Չեմ ըսեր թէ անոր և իմ միջեւ ընտրութիւն մը ըրէ՛ք... որովհետեւ լաւ գիտեմ թէ ձեր ընտրութիւնը յայտնի է և մօրերնուդ պիտի հնազանդիք... Սոսկալի ու նողկալի բան մը պիտի ըլլար հաւատ ընծայել ձեր վարանումին... Ո՛չ, ո՛չ... Ուրեմն, զաւակներս, կը հրամայեմ ձեզի որ այդ աղջիկը ալ ևս երեւան չգայ Ռուսաեօմնթի և Լուվէթի մէջ... Զեմ պահանջեր որ այդ աղջկան բնակարանը չյաճախէք... Եթէ երեսը չտեսնեմ՝ երջանիկ պիտի զգամ ինքզինքս։

Լօրան որսորդութեան եղանակ մը կը սուլէր և Միշէլ գէշ ժպիտ մը կ'արձակէր։

— Հիմա որ ձեր հրամանները տուիք, կարգը մեզի եկած է հրամաններ արձակելու, ըսաւ երէց եղբայրը... Մի՛ բանադատէք մեզ՝ ընտրութիւն մը ընելու և յիշեցէք ատկէ առաջ մեր ըրած խօսքը. «Եթէ չհամակերպիս, դուն գիտես։» Ուրեմն...

— Պէտք է այդ թշուառականին երեսը տեսնեմ... և կամ...

—Պէտք է դղեակէն հեռանաք։

Լօրան ըսաւ այդ սոսկալի խօսքը, ինչ որ մահուան վճիռի մը ազդեցութիւնը գործեց այրիին ուղեղին վրայ։

Նաթալի ճակատը խոնարհեցուց...

Ուժգին դող մը ցնցեց զինքը...

Ողբագին ձայնով մը մռնչեց.

—Չեմ ուզեր հաւատալ թէ լաւ լսեցի ձեր խօսքը...

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ